

WYBRANE DANE FINANSOWE
Grupy LOTOS S.A.

	PLN'000		EUR'000	
	za rok zakończony 31.12.2012	za rok zakończony 31.12.2011	za rok zakończony 31.12.2012	za rok zakończony 31.12.2011
Przychody ze sprzedaży	31.071.896	27.289.314	7.444.867	6.591.463
Zysk operacyjny	556.298	603.398	133.290	145.745
Zysk przed opodatkowaniem	968.808	324.345	232.128	78.342
Zysk netto	836.431	307.670	200.410	74.315
Całkowite dochody ogółem	1.218.911	(111.611)	292.053	(26.959)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	468.311	138.906	112.208	33.551
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	68.335	(29.986)	16.373	(7.243)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(747.851)	(113.629)	(179.186)	(27.446)
Przepływy pieniężne netto razem	(211.205)	(4.709)	(50.605)	(1.137)
Podstawowy zysk netto na jedną akcję (w złotych/EUR)	6,44	2,37	1,54	0,57
Rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w złotych/EUR)	6,44	2,37	1,54	0,57

	PLN'000		EUR'000	
	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2011	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2011
Aktywa razem	16.012.117	16.449.524	3.916.667	3.724.308
Kapitał własny	7.052.353	5.833.442	1.725.051	1.320.739

W celu przeliczenia pozycji wykazanych w tabeli "Wybrane dane finansowe" na EUR zastosowano następujące kursy wymiany:

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczono stosując średni kurs NBP obowiązujący w dniu kończącym okres sprawozdawczy:

na dzień 31.12.2012	na dzień 31.12.2011
1 EUR = 4,0882 PLN	1 EUR = 4,4168 PLN

Pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych przeliczono stosując kurs stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów NBP ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego okresu sprawozdawczego:

za rok zakończony 31.12.2012	za rok zakończony 31.12.2011
1 EUR = 4,1736 PLN	1 EUR = 4,1401 PLN

GRUPA LOTOS S.A.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2012
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW.....	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	4
SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	6
SPRAWOZDANIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	7
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA.....	8
1. Informacje ogólne.....	8
2. Wskazanie, czy Spółka jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.....	8
3. Podstawa sporządzania sprawozdań finansowych.....	8
4. Nowe standardy i interpretacje.....	8
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	9
6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych, zmiana zasad rachunkowości oraz korekty błędów.....	10
7. Istotne zasady rachunkowości.....	11
7.1 Przychody ze sprzedaży.....	11
7.2 Odsetki.....	11
7.3 Podatki.....	11
7.3.1 Podatek dochodowy.....	11
7.3.2 Podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy i opłata paliwowa.....	12
7.4 Transakcje w walucie obcej.....	12
7.5 Rzeczowe aktywa trwałe.....	12
7.6 Aktywa niematerialne.....	13
7.7 Leasing.....	13
7.8 Udziały i akcje.....	14
7.9 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	14
7.10 Zapasy.....	14
7.11 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe.....	15
7.12 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	15
7.13 Aktywa przeznaczone do sprzedaży.....	15
7.14 Kapitały własne.....	15
7.15 Dywidendy.....	15
7.16 Kredyty.....	15
7.17 Świadczenia pracownicze.....	15
7.17.1 Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe.....	15
7.17.2 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne.....	16
7.18 Koszty finansowania zewnętrznego.....	16
7.19 Aktywa i zobowiązania finansowe.....	16
7.20 Utrata wartości aktywów finansowych.....	17
7.21 Pochodne instrumenty finansowe.....	18
7.22 Rachunkowość zabezpieczeń.....	18
7.23 Rezerwy.....	19
7.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe.....	19
7.25 Dotacje.....	20
7.26 Zobowiązania i należności warunkowe.....	20
7.27 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO ₂).....	20
8. Segmenty działalności.....	20
9. Przychody i koszty.....	21
9.1 Przychody ze sprzedaży.....	21
9.2 Pozostałe przychody operacyjne.....	22
9.3 Przychody finansowe.....	22
9.4 Koszty według rodzaju.....	22
9.5 Koszty świadczeń pracowniczych.....	23
9.6 Pozostałe koszty operacyjne.....	23
9.7 Koszty finansowe.....	23
10. Podatek dochodowy.....	24
10.1 Obciążenia podatkowe.....	24
10.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie zysku przed opodatkowaniem do podstawy opodatkowania.....	24
10.3 Odroczony podatek dochodowy.....	25
11. Zysk netto przypadający na jedną akcję.....	26
12. Dywidendy.....	26
13. Rzeczowe aktywa trwałe.....	26
14. Aktywa niematerialne.....	29
15. Aktywa przeznaczone do sprzedaży.....	30
16. Udziały i akcje.....	31
16.1 Udziały i akcje w jednostkach powiązanych.....	31
17. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa.....	34
17.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności.....	35
18. Zapasy.....	36
18.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów.....	36
18.2 Zapasy obowiązkowe.....	36
19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	36
20. Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływu pieniężnych.....	37
21. Kapitał podstawowy.....	39
22. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji.....	39
23. Kapitał rezerwowý z wyceny zabezpieczeń przepływu pieniężnych.....	39

24.	Zyski zatrzymane	39
25.	Kredyty i zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	39
26.	Pochodne instrumenty finansowe	42
27.	Świadczenia pracownicze	43
27.1	Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia	44
27.2	Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych	44
27.3	Łączna kwota kosztów ujętych w wyniku finansowym z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych	45
27.4	Założenia aktuarialne	45
27.5	Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	45
28.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rezerwy	46
28.1	Dotacje	46
29.	Instrumenty finansowe	47
29.1	Wartość bilansowa	47
29.2	Hierarchia wartości godziwej	48
29.3	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych	49
30.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	51
30.1	Ryzyko cen surowców i produktów naftowych	51
30.2	Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	52
30.2.1	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO ₂) ...	53
30.3	Ryzyko walutowe	53
30.3.1	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut	56
30.4	Ryzyko stopy procentowej	57
30.4.1	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych	59
30.5	Ryzyko płynności	60
30.6	Ryzyko kredytowe	63
31.	Zarządzanie kapitałem	63
32.	Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	64
33.	Zobowiązania i aktywa warunkowe	64
33.1	Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach	64
33.2	Pozostałe zobowiązania warunkowe	65
34.	Informacje o podmiotach powiązanych	65
34.1	Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi	65
34.2	Podmiot sprawujący kontrolę nad Spółką	66
34.2.1	Transakcje z jednostkami powiązanymi, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę, współkontrolę lub ma na nie znaczący wpływ	66
34.3	Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących	67
34.4	Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	67
34.5	Inne transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami	68
35.	Istotne zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy	68
36.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	69

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Przychody ze sprzedaży	9.1	31.071.896	27.289.314
Koszt własny sprzedaży	9.4	(29.691.236)	(25.893.214)
Zysk na sprzedaży		1.380.660	1.396.100
Koszty sprzedaży	9.4	(595.635)	(540.269)
Koszty ogólnego zarządu	9.4	(236.217)	(235.341)
Pozostałe przychody operacyjne	9.2	18.522	4.766
Pozostałe koszty operacyjne	9.6	(11.032)	(21.858)
Zysk operacyjny		556.298	603.398
Przychody finansowe	9.3	523.259	247.335
Koszty finansowe	9.7	(162.806)	(526.388)
Zysk ze zbycia inwestycji	15	52.057	-
Zysk przed opodatkowaniem		968.808	324.345
Podatek dochodowy	10.1	(132.377)	(16.675)
Zysk netto		836.431	307.670
Inne całkowite dochody			
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	23	472.197	(517.631)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	10.1	(89.717)	98.350
Inne całkowite dochody (netto)		382.480	(419.281)
Całkowite dochody ogółem		1.218.911	(111.611)
Zysk netto na jedną akcję (w złotych)			
Średnia ważona liczba akcji w tysiącach sztuk	11	129.873	129.873
- podstawowy	11	6,44	2,37
- rozwodniony	11	6,44	2,37

GRUPA LOTOS S.A.
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
na dzień 31 grudnia 2012 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	1 stycznia 2011 (dane przekształcone)
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	13	6.799.992	7.078.991	7.395.715
Aktywa niematerialne	14	90.196	83.354	48.655
Udziały i akcje	16	910.520	857.016	787.165
Pochodne instrumenty finansowe	26	-	12.098	19.408
Pozostałe aktywa długoterminowe	17	342.948	343.323	242.009
Aktywa trwałe razem		8.143.656	8.374.782	8.492.952
Aktywa obrotowe				
Zapasy	18	5.705.717	5.637.321	4.298.500
- w tym zapasy obowiązkowe	18.2	4.350.326	4.425.263	2.976.818
Należności z tytułu dostaw i usług	17	1.670.509	2.177.238	1.699.108
Należności z tytułu podatku dochodowego		9.429	73.512	-
Pochodne instrumenty finansowe	26	121.334	37.202	49.961
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	17	358.586	119.928	122.631
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	2.886	3.598	14.913
Aktywa obrotowe razem		7.868.461	8.048.799	6.185.113
Aktywa przeznaczane do sprzedaży	15	-	25.943	-
Aktywa razem		16.012.117	16.449.524	14.678.065
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA				
Kapitał własny				
Kapitał podstawowy	21	129.873	129.873	129.873
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	22	1.311.348	1.311.348	1.311.348
Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	23	(36.801)	(419.281)	-
Zyski zatrzymane	24	5.647.933	4.811.502	4.503.832
Kapitał własny razem		7.052.353	5.833.442	5.945.053
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty	25	4.069.561	4.786.893	4.141.016
Pochodne instrumenty finansowe	26	88.325	127.364	80.107
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	10.3	246.144	23.182	104.869
Świadczenia pracownicze	27	45.262	41.036	31.420
Zobowiązania długoterminowe razem		4.449.292	4.978.475	4.357.412
Zobowiązania krótkoterminowe				
Kredyty i zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	25	1.462.557	1.682.149	1.539.612
Pochodne instrumenty finansowe	26	102.524	129.434	193.764
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	28	2.161.910	2.801.979	1.729.709
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		-	-	12.037
Świadczenia pracownicze	27	35.857	31.210	45.739
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	28	747.624	992.835	854.739
Zobowiązania krótkoterminowe razem		4.510.472	5.637.607	4.375.600
Zobowiązania razem		8.959.764	10.616.082	8.733.012
Kapitał własny i zobowiązania razem		16.012.117	16.449.524	14.678.065

GRUPA LOTOS S.A.
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
za rok 2012
 sporządzone metodą pośrednią

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto		836.431	307.670
Korekty:		(357.704)	(83.203)
Podatek dochodowy	10.1	132.377	16.675
Amortyzacja	20	411.494	375.630
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych		(83.238)	319.275
Odsetki i dywidendy		(164.645)	(142.065)
(Zyski)/Straty z tytułu działalności inwestycyjnej		(64.099)	20.921
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych		(93.054)	109.725
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu należności z tytułu dostaw i usług		506.729	(478.130)
(Zwiększenie) stanu pozostałych aktywów	20	(90.785)	(62.823)
(Zwiększenie) stanu zapasów		(68.396)	(1.338.821)
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług		(640.069)	1.072.270
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań i rezerw	20	(212.891)	29.053
Zwiększenie/(Zmniejszenie) stanu świadczeń pracowniczych		8.873	(4.913)
Podatek dochodowy zapłacony		(10.416)	(85.561)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		468.311	138.906
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Dywidendy otrzymane		287.328	240.479
Odsetki otrzymane		11.331	8.427
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		14.686	715
Sprzedaż udziałów i akcji w jednostkach powiązanych	20	78.537	-
Splata pożyczek udzielonych podmiotom powiązanim	20	62.282	66.100
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	20	(110.549)	(153.313)
Zakup udziałów i akcji w jednostkach powiązanych	20	(513)	(144.677)
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanim	20	(218.579)	(972)
Lokaty zarezerwowane na remont postojowy		(45.721)	(38.106)
Depozyt zabezpieczający		586	(8.639)
Wydatki w ramach systemu cash pool		(1)	-
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		(11.052)	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		68.335	(29.986)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów		262.803	388.689
Wydatki z tytułu spłaty kredytów		(840.400)	(308.483)
Zapłacone odsetki		(136.375)	(87.038)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		-	(67)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		(33.879)	(106.730)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(747.851)	(113.629)
Przepływy pieniężne netto razem		(211.205)	(4.709)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(29.167)	25.788
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	20	(240.372)	21.079
Środki pieniężne na początek okresu	20	(165.987)	(187.066)
Środki pieniężne na koniec okresu	20	(406.359)	(165.987)

GRUPA LOTOS S.A.
SPRAWOZDANIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za rok 2012

w tysiącach złotych	Nota	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	Zyski zatrzymane	Kapitały własne razem
1 stycznia 2012		129.873	1.311.348	(419.281)	4.811.502	5.833.442
<i>Zysk netto</i>	11	-	-	-	836.431	836.431
<i>Inne całkowite dochody (netto)</i>		-	-	382.480	-	382.480
Całkowite dochody ogółem		-	-	382.480	836.431	1.218.911
31 grudnia 2012		129.873	1.311.348	(36.801)	5.647.933	7.052.353
1 stycznia 2011		129.873	1.311.348	-	4.503.832	5.945.053
<i>Zysk netto</i>	11	-	-	-	307.670	307.670
<i>Inne całkowite dochody (netto)</i>		-	-	(419.281)	-	(419.281)
Całkowite dochody ogółem		-	-	(419.281)	307.670	(111.611)
31 grudnia 2011		129.873	1.311.348	(419.281)	4.811.502	5.833.442

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

1. Informacje ogólne

Grupa LOTOS Spółka Akcyjna („Grupa LOTOS S.A.”, „Spółka”) została utworzona 18 września 1991 roku. Siedziba Spółki mieści się w Polsce pod adresem: 80-718 Gdańsk, ul. Elbląska 135.

Grupa LOTOS S.A. prowadzi działalność produkcyjną, usługową i handlową. Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej. Według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Grupa LOTOS S.A. zakwalifikowana jest do sektora paliwowego.

2. Wskazanie, czy Spółka jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Grupa LOTOS S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS Spółki Akcyjnej („Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A.”, „Grupa Kapitałowa LOTOS”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa”), w skład której na dzień kończący okres sprawozdawczy wchodzi: Grupa LOTOS S.A. („Jednostka Dominująca”) oraz 34 podmiotów o profilu produkcyjnym, usługowym i handlowym w tym:

- 14 spółek zależnych od Grupy LOTOS S.A.,
- 20 spółek pośrednio zależnych od Grupy LOTOS S.A.

Ponadto, Grupa posiada udziały w spółce współzależnej.

W związku z tym Grupa LOTOS S.A. sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmujące dane finansowe tych jednostek. Sprawozdanie skonsolidowane Grupy Kapitałowej LOTOS za rok 2012 zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 19 marca 2013 roku.

3. Podstawa sporządzania sprawozdań finansowych

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską dla 2012 roku.

Następujące zmiany do istniejących standardów, które zostały przyjęte przez Unię Europejską obowiązujące w roku 2012:

- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później).

Spółka dokonała weryfikacji powyższych zmian i oceniła, iż nie mają one istotnego wpływu na zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

Walutą funkcjonalną i walutą prezentacji sprawozdania finansowego jest złoty polski. Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w tysiącach polskich złotych, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

4. Nowe standardy i interpretacje

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską („UE”):

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 13 „Wycena według wartości godziwej” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” (wersja z 2011 roku) (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” (wersja z 2011 roku) (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów” (ma zastosowanie od 1 lipca 2012 roku lub później),

- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2012 roku lub później - w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy” (ma zastosowanie od 1 lipca 2011 roku lub później- w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później).

Spółka od 1 stycznia 2014 roku zamierza zastosować pakiet standardów: MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”, MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”, MSSF 13 „Wycena według wartości godziwej”, MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”.

Zmiany w MSR 19 „Świadczenia pracownicze”, w ocenie Zarządu Spółki, pozostają bez istotnego wpływu na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości i w efekcie bez istotnego wpływu na przyszłe sprawozdanie finansowe Spółki.

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które nie zostały przyjęte przez Unię Europejską są następujące:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”: Klasyfikacja i Wycena (ma zastosowanie od 1 stycznia 2015 roku lub później),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku), (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku),
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 „Przepisy przejściowe” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 oraz MSR 27 „Jednostki inwestycyjne” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później).

Faza pierwsza standardu MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”: Klasyfikacja i Wycena (mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2015 roku lub później), do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie została zatwierdzona przez Unię Europejską. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Spółki. Spółka dokona oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego z powyższych standardów, interpretacji lub zmian, które zostały opublikowane, lecz nie weszły dotychczas w życie.

Zarząd Spółki jest w trakcie analizy powyższych standardów oraz interpretacji w zakresie oceny wpływu na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym.

Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy kierownictwa na temat bieżących i przyszłych zdarzeń oraz działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest rozpoznawana w okresie, w którym zostały one zmienione, jeśli dotyczy to wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i przyszłym, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i przyszłego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków Zarządu przedstawione zostały w odpowiednich notach.

Przyjmując założenia, dokonując szacunków i osądów Zarząd Spółki może kierować się własnym doświadczeniem i wiedzą a także opiniami, analizami i rekomendacjami niezależnych ekspertów.

W procesie stosowania zasad rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, istotne znaczenie, oprócz szacunków, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Świadczenia pracownicze

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Założenia dotyczące wyceny zobowiązań szerzej opisano w Nocie 27.4 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń do wyceny Spółka kieruje się profesjonalnym osądem.

Założenia dotyczące wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych opisano w Nocie 7.19 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Spółki weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branżowych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości.

Założenia dotyczące wyceny składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego opisano w Nocie 10.3 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

Każdorazowo na dzień kończący okres sprawozdawczy, zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów”, Zarząd przeprowadza analizę pod kątem przesłanek, które mogłyby wskazywać na ewentualną utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników aktywów. Przesłanki mogą pochodzić z zewnątrz i dotyczyć na przykład zmiennych rynkowych (w tym: zmiany cen, notowań kursów walut, notowań giełdowych, stóp procentowych, innych zmiennych związanych z bieżącymi trendami gospodarczymi), jak również wynikać z planów, działań i zdarzeń mających miejsce w Spółce związanych na przykład z decyzjami o zmianie, zaniechaniu, ograniczaniu, czy rozwoju działalności, a także zmianie technologii, działaniach efektywnościowych i inwestycyjnych.

Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Do istotnych założeń uwzględnianych przy szacunkach tej wartości należą takie zmienne jak: stopy dyskontowe, stopy wzrostu, wskaźniki cenowe.

Informacje dotyczące utraty wartości składników rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych opisano w Notach 13, 14 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Przeprowadzona analiza przepływów pieniężnych dla poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne nie wykazała przesłanek, które w opinii Zarządu wymagałyby dokonania testów na utratę wartości aktywów Spółki, w wyniku których konieczne byłoby dokonanie korekt.

6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych, zmiana zasad rachunkowości oraz korekty błędów

Przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania finansowego, Spółka zastosowała takie same zasady rachunkowości i metody wycień, jak przy sporządzeniu sprawozdania finansowego za rok 2011.

Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w układzie pozycji sprawozdawczych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, sprawozdaniu z sytuacji finansowej, sprawozdaniu z przepływów pieniężnych oraz sprawozdaniu zmian w kapitale własnym i w konsekwencji także w zakresie wybranych not objaśniających. Zmiany obejmowały wyodrębnienie wybranych pozycji sprawozdawczych bądź połączenie tytułów w pozycje zbiorcze, a także doprecyzowanie lub rozszerzenie ujawnień dla wybranych zagadnień prezentowanych w sprawozdaniu finansowym za rok 2012. Ponadto dokonano dostosowania nazewnictwa pozycji sprawozdawczych do obowiązujących, aktualnie stosowanych w standardach MSSF. Zmiany te miały na celu zwiększenie użyteczności sprawozdania finansowego dla potrzeb odbiorców informacji w nim zawartych, przy zachowaniu zgodności z obowiązującymi regulacjami MSSF, bez wpływu na sposób wyceny pozycji sprawozdawczych, jak również bez istotnego wpływu na zakres danych objętych sprawozdaniem finansowym za rok 2012 w stosunku do danych objętych sprawozdaniem finansowym za rok 2011. Zgodnie z wymogami standardu MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, Spółka dokonała stosownych przekształceń danych porównywalnych na dzień 31 grudnia i 1 stycznia 2011 roku oraz ich prezentacji w sprawozdaniu finansowym za rok 2012.

7. Istotne zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metoda pośrednią.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę przedstawione zostały poniżej.

7.1 Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej otrzymanych lub należnych wpływów z tytułu transakcji sprzedaży produktów, towarów lub usług dostarczonych odbiorcom w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek VAT i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności towarów i produktów zostały przekazane nabywcy.

7.2 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

7.3 Podatki

7.3.1 Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto z powodu występowania tzw. różnic przejściowych między przychodami w ujęciu księgowym i podatkowym, tj. przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w innym okresie niż bieżący okres sprawozdawczy) oraz tzw. różnic trwałych wynikających z faktu, iż część z pozycji kosztów i przychodów, ujętych księgowo nigdy nie będzie uwzględniona w rozliczeniu podatkowym. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego jest tworzone metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień kończący okres sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego ujmowane jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego jest weryfikowana na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do jego częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowany, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień kończący okres sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień kończący okres sprawozdawczy. Wpływ podatku odroczonego dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym poprzez inne całkowite dochody.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ze zobowiązaniami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia

kompensat należności z rezerwami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

7.3.2 Podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy i opłata paliwowa

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych (wtedy jest on ujmowany odpowiednio, jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej) oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej.

Kwota netto podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jako część należności lub zobowiązań.

7.4 Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w walucie funkcjonalnej Spółki (polski złoty) na dzień ich zawarcia odpowiednio po kursie:

- faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut,
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski („NBP”) z dnia poprzedzającego ten dzień - w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w punkcie powyżej, a także w przypadku pozostałych operacji.

Kursem dla faktur zakupu jest średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wystawienia faktury, a dla faktur sprzedaży – średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym datę sprzedaży.

Wszelkie zyski lub straty kursowe powstałe z tytułu przeliczenia są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitalizowanych w wartości rzeczowych aktywów trwałych (różnice kursowe od odsetek i prowizji). Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Spółka osobno ustala wynik z tytułu różnic kursowych dla różnic zrealizowanych i niezrealizowanych, prezentując ostatecznie wynik na łącznych różnicach kursowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako zyski lub straty:

- działalności operacyjnej: w odniesieniu do różnic kursowych dotyczących rozliczenia należności i zobowiązań handlowych,
- działalności finansowej: w odniesieniu między innymi do pozycji kredytów i pożyczek, zobowiązań inwestycyjnych, środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Różnice kursowe powstałe w związku z wyceną na dzień kończący okres sprawozdawczy inwestycji krótkoterminowych (np. udzielonych pożyczek, środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) oraz należności i zobowiązań w walutach obcych zalicza się do kosztów lub przychodów działalności finansowej i operacyjnej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej:

Średni kurs NBP na dzień	31 grudnia 2012 roku	31 grudnia 2011 roku
USD	3,0996	3,4174
EUR	4,0882	4,4168

7.5 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia tego prawa od osoby trzeciej. Spółka aktykuje otrzymane bezpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w wartości godziwej w księgach rachunkowych.

Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Rzeczowe aktywa trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Rzeczowe aktywa trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności, który kształtuje się w następująco:

Budynki i budowle	1 rok – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	1 rok – 25 lat
Środki transportu	1 rok – 15 lat
Inne rzeczowe aktywa trwałe	1 rok – 10 lat

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z pozycji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z pozycji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów poddawane są corocznej weryfikacji i w razie konieczności korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowych, pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy nie są amortyzowane do momentu osiągnięcia przydatności do użytkowania.

Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy dotyczą rzeczowych aktywów trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane na rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy obejmują koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 7.18 Dodatkowych informacji i objaśnień.

7.6 Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do Spółki korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Początkowe ujęcie aktywów niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Aktywa niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są aktywowane według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym aktywa niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Aktywa niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności, który kształtuje się w następująco:

Patenty, znaki towarowe i licencje	2 lata – 40 lat
Pozostałe	2 lata – 14 lat

Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

7.7 Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przedmiotu leasingu na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane przez Grupę jako leasing operacyjny.

Spółka jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i są wyceniane w ich wartości godziwej ustalonej na moment ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z pozycji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego. Płatności leasingowe są podzielone na część odsetkową oraz część kapitałową tak, by stopa odsetek od pozostającego do rozliczenia zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w sprawozdanie z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

7.8 Udziały i akcje

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o utworzone odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

7.9 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

7.10 Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ważonej,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych, ustalonych metodą średniej ważonej.

Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień kończący okres sprawozdawczy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Spółka wykazuje zapasy obowiązkowe jako aktywa krótkoterminowe ze względu na ich rotację w krótkim okresie.

Dodatkowe informacje dotyczące charakterystyki zapasów obowiązkowych zostały przedstawione w Nocie 18.2 Dodatkowych informacji i objaśnień.

7.11 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 7 do 60 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane do sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Spółka dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych i wykazuje w pozostałych aktywach niefinansowych.

7.12 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych pozycja środki pieniężne i ich ekwiwalenty składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

7.13 Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe (i grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

7.14 Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu.

Kapitał podstawowy Grupy LOTOS S.A. stanowi kapitał Spółki i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

7.15 Dywidendy

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ jednostki wypłacającej dywidendę uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

7.16 Kredyty

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z pozycji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

7.17 Świadczenia pracownicze

7.17.1 Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 „Świadczenia pracownicze” nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne i rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w zysku lub stracie.

Ponadto, Spółka tworzy rezerwę na przysługujące pracownikom i uprawnionym osobom świadczenia w ramach funkcjonującego Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Pracownikom Spółki przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu Pracy. Spółka uznaje koszt urlopów pracowniczych na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Rezerwa z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ustalana jest w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki wynikałby z wykorzystania proporcjonalnego do upływu czasu.

7.17.2 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W sprawozdaniu finansowym zgodnym z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Zgromadzenie Akcjonariuszy.

7.18 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów, ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki pożyczają się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

Politykę rachunkowości w zakresie aktywowania różnic kursowych opisano w Nocie 7.4 Transakcje w walucie obcej.

7.19 Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy

aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych Spółka klasyfikuje do następujących kategorii:

- Poziom 1: Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.
- Poziom 2: Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach).
- Poziom 3: Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

Spółka wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, a transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu obejmują wycenę następujących rodzajów instrumentów pochodnych: swapy, futures, forward, opcje, swapy procentowe, forward procentowy.

Wartość godziwa kontraktów futures na uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂) (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Intercontinental Exchange (ICE) a ceną transakcyjną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 1.

Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia wartości godziwej zostały przyjęte ceny notowane z aktywnych rynków przekazane przez firmę zewnętrzną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa spotów, forwardów oraz swapów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fxswap. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo której wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonej ujemnej, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

7.20 Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Spółka ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym

ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do sprawozdania z całkowitych dochodów. Nie można ujmować w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

7.21 Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Ponadto, Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym z ryzykiem cen surowców oraz produktów naftowych korzysta z transakcji full barrel swap oraz commodity swap. Spółka korzysta z transakcji typu futures w celu zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂). Grupa LOTOS S.A. w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą stóp procentowych korzysta z swapów procentowych (IRS) oraz terminowych transakcji stopy procentowej (FRA). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej instrumenty finansowe prezentowane są jako pozycje krótkoterminowe lub długoterminowe z uwzględnieniem przewidywanego okresu realizacji aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu.

7.22 Rachunkowość zabezpieczeń

Z dniem 1 stycznia 2011 roku Spółka rozpoczęła stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytu denominowanego w USD wyznaczonego na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedażowych denominowanych w USD. W drugim półroczu 2012 roku Spółka rozszerzyła zakres stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych poprzez ustanowienie nowych powiązań zabezpieczających w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zagwarantowanie określonego poziomu wartości złotej generowanych przez nią przychodów ze sprzedaży denominowanej w USD. Zabezpieczoną pozycją jest szereg wysoce prawdopodobnych, planowanych transakcji sprzedaży produktów rafineryjnych denominowanych w USD, w szczególności pierwszy wolumen przychodów (do wysokości desygnowanej raty kapitałowej) z tytułu sprzedaży denominowanej w USD, generowanych w trakcie danego miesiąca kalendarzowego lub w przypadku gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, pierwszy wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. W przypadku desygnowania kolejnego wolumenu przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu kalendarzowym, pozycją zabezpieczaną będzie pierwszy wolumen przychodów ze sprzedaży następujący po uprzednio desygnowanym wolumenie przychodów z tytułu sprzedaży denominowanej w USD w danym miesiącu lub w przypadku gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, kolejny wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. Pozycja

zabezpieczana zostanie przypisana odpowiednio do każdego instrumentu zabezpieczającego zgodnie z indywidualnym dokumentem ustanowienia powiązania zabezpieczającego.

Wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty zabezpieczające obejmują zobowiązanie do spłaty zaciągniętego kredytu w walucie USD z datami rozliczenia przypadającymi w dniach roboczych określonego miesiąca kalendarzowego zgodnie z harmonogramem spłat rat kapitałowych.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na inne całkowite dochody. Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia zalicza się do pozostałych przychodów lub kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

7.23 Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe. Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

7.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień kończący okres sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygaśnie – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub rzeczowych aktywów trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy. Spółka wykazuje bierne rozliczenia międzyokresowe w pozycji pozostałych zobowiązań niefinansowych, bądź w przypadku rozliczeń dotyczących świadczeń pracowniczych w pozycjach zobowiązań wykazywanych w ramach tych świadczeń.

7.25 Dotacje

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do sprawozdania z całkowitych dochodów przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

7.26 Zobowiązania i należności warunkowe

Przez zobowiązania warunkowe rozumie się obowiązek wykonania świadczeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń. Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wpływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome. Należności warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

7.27 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

W celu ewidencji w swoim sprawozdaniu finansowym praw do emisji dwutlenku węgla (CO₂) Spółka stosuje metodę zobowiązań netto. Zgodnie z tą metodą Spółka rozpoznaje w swoim sprawozdaniu finansowym tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Spółkę przyznanego limitów praw do emisji, a zobowiązanie to jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego Spółce limitu. Spółka analizuje przyznane limity w okresach rocznych. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Spółkę praw do emisji odnoszone są na dobro sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie sprzedaży.

8. Segmenty działalności

Wyniki segmentów za rok 2012 zostały zaprezentowane w Nocie 8 Dodatkowych informacji i objaśnień do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za rok 2012, z uwagi na identyfikację segmentów na poziomie Grupy. Grupa LOTOS S.A. wchodzi w skład segmentu produkcji i handlu.

Podstawą oceny wyników działalności jest wynik na działalności operacyjnej na poziomie Spółki.

9. Przychody i koszty

9.1 Przychody ze sprzedaży

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Sprzedaż produktów	30.118.666	26.623.668
- w tym efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(17.091)	(90)
Sprzedaż usług	115.805	103.647
Sprzedaż produktów i usług razem	30.234.471	26.727.315
Sprzedaż towarów	422.160	355.258
Sprzedaż materiałów ⁽¹⁾	415.265	206.741
Sprzedaż towarów i materiałów razem	837.425	561.999
Razem	31.071.896	27.289.314
- w tym do jednostek powiązanych	14.800.023	14.629.904
⁽¹⁾ W tym sprzedaż ropy naftowej.		
w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Sprzedaż krajowa	23.242.552	21.955.979
- produkty i usługi	22.405.127	21.595.141
- towary i materiały	837.425	360.838
Sprzedaż zagraniczna	7.829.344	5.333.335
- produkty i usługi	7.829.344	5.132.174
- towary i materiały	-	201.161
Razem	31.071.896	27.289.314
Benzyny	5.152.513	4.463.914
Benzyna surowa	1.097.071	480.081
Reformat	458.827	477.264
Olej napędowy	15.921.515	14.791.005
Lekki olej opałowy	1.129.026	1.194.980
Ciężki olej opałowy	2.140.840	1.580.725
Paliwo lotnicze	1.856.016	1.395.004
Paliwo bunkrowe	125.360	107.446
Komponenty do produkcji asfaltów	1.311.047	1.431.047
Oleje bazowe	698.124	695.655
Gaz płynny	354.351	146.858
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	720.326	411.273
Pozostałe towary i materiały	8.167	10.505
Usługi	115.804	103.647
<i>Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych</i>	(17.091)	(90)
Razem	31.071.896	27.289.314

W roku 2012 i 2011 głównymi odbiorcami, których udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy LOTOS S.A. przekroczył 10% były spółki: LOTOS Paliwa Sp. z o.o. (w 100% spółka zależna od Grupy LOTOS S.A.) i Shell POLSKA Sp. z o.o. Udział tych spółek w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy LOTOS S.A. wyniósł odpowiednio: 40,56 % i 10,06 % (w roku 2011 odpowiednio: 44,51 % i 10,99 %).

9.2 Pozostałe przychody operacyjne

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Zysk ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych ⁽¹⁾	14.057	-
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności	2	4
Dotacje	733	433
Odszkodowania	2.434	3.341
Pozostałe	1.296	988
Razem	18.522	4.766

⁽¹⁾ W tym 14.469 tys. zł przychodów związanych ze sprzedażą uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂).

9.3 Przychody finansowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Otrzymane dywidendy:		287.461	240.479
- od jednostek powiązanych	34.1	286.761	239.969
- od jednostek pozostałych		700	510
Odsetki		13.264	6.856
Różnice kursowe:		129.549	-
- od kredytów w walutach obcych		132.360	-
- od udzielonych pożyczek w walutach obcych		(4.518)	-
- od zrealizowanych transakcji w walutach obcych na rachunkach bankowych		28.705	-
- pozostałe różnice kursowe		(26.998)	-
Aktualizacja wartości aktywów finansowych:		92.954	-
- wycena pochodnych instrumentów finansowych		137.985	-
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		(44.931)	-
- pozostałe		(100)	-
Pozostałe		31	-
Razem		523.259	247.335

9.4 Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Amortyzacja	20	411.494	375.630
Zużycie materiałów i energii		28.411.595	25.066.491
- w tym różnice kursowe ⁽¹⁾		24.995	317.827
Usługi obce		834.428	879.609
Podatki i opłaty		106.445	87.887
Koszty świadczeń pracowniczych	9.5	197.102	188.589
Pozostałe koszty rodzajowe		89.985	84.617
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		823.344	546.430
Razem koszty według rodzaju		30.874.393	27.229.253
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		(351.305)	(560.429)
Razem		30.523.088	26.668.824
w tym:			
Koszt własny sprzedaży		29.691.236	25.893.214
Koszty sprzedaży		595.635	540.269
Koszty ogólnego zarządu		236.217	235.341

⁽¹⁾ Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej zostały ujęte w koszcie własnym sprzedaży.

9.5 Koszty świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Koszty bieżących wynagrodzeń		147.231	138.620
Koszty ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń pracowniczych		41.147	34.687
Koszty nagród jubileuszowych, świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia		8.724	15.282
Koszty świadczeń pracowniczych	9.4	197.102	188.589
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		(977)	(1.628)
Razem		196.125	186.961
w tym:			
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		80.268	73.664
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		11.258	11.692
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		104.599	101.605

9.6 Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		-	863
Aktualizacja wartości należności		67	27
Aktualizacja wartości rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	13	1.842	13.245
Utworzone rezerwy		1.500	1.500
Kary i odszkodowania		663	124
Pozostałe		6.960	6.099
Razem		11.032	21.858

9.7 Koszty finansowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Odsetki		149.439	134.627
Różnice kursowe:		-	286.647
- od kredytów w walutach obcych		-	356.584
- od udzielonych pożyczek w walutach obcych		-	(6.818)
- od zrealizowanych transakcji w walutach obcych na rachunkach bankowych		-	(32.618)
- pozostałe różnice kursowe		-	(30.501)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych:		-	109.947
- wycena pochodnych instrumentów finansowych		-	2.995
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		-	106.730
- pozostałe		-	222
Prowizje bankowe		12.467	14.904
Pozostałe		2.510	1.778
Kwoty ujęte w kosztach aktywów spełniających warunki kapitalizacji	13	(1.610)	(21.515)
Razem		162.806	526.388

10. Podatek dochodowy

10.1 Obciążenia podatkowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Podatek bieżący	(868)	12
Podatek odroczoney	133.245	16.663
Razem podatek dochodowy wykazany w wyniku	132.377	16.675
Obciążenie wykazane w innych całkowitych dochodach (netto):	89.717	(98.350)
<i>w tym z tytułu:</i>		
<i>Zabezpieczenia przepływów pieniężnych</i>	<i>89.717</i>	<i>(98.350)</i>

Obciążenie podatkowe ustalone zostało według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

10.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie zysku przed opodatkowaniem do podstawy opodatkowania

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Zysk przed opodatkowaniem	968.808	324.345
Podatek dochodowy według stawki 19%	184.074	61.626
Efekt podatkowy otrzymanych dywidend	(54.618)	(45.691)
Efekt podatkowy pozostałych różnic trwałych:	5.279	728
- niedobory i ubytki ponadnormatywne	1.920	875
- koszty reprezentacji	1.134	856
- darowizny	391	376
- inne różnice trwałe	1.834	(1.379)
Podatek od dywidend	133	-
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	(2.491)	12
Podatek dochodowy	132.377	16.675
Efektywna stawka podatkowa	13,7%	5,1%

10.3 Odroczonego podatek dochodowy

w tysiącach złotych	Nota	Sprawozdanie z sytuacji finansowej			Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony	
		31 grudnia 2012	31 grudnia 2011	1 stycznia 2011	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>						
Świadczenia pracownicze		15.237	13.627	14.571	1.610	(944)
Odpisy aktualizujące wartość należności		8.847	8.834	8.948	13	(114)
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych		3.037	3.037	13.675	-	(10.638)
Ujemna wycena instrumentów pochodnych		28.905	35.671	52.036	(6.766)	(16.365)
Różnice kursowe z przeszacowania pozycji w walutach obcych		-	-	34.455	-	(34.455)
Strata podatkowa rozliczona w czasie		136.994	153.419	-	(16.425)	153.419
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	10.1	8.633	98.350	-	(89.717)	98.350
Pozostałe		1.620	5.532	9.023	(3.912)	(3.491)
Razem		203.273	318.470	132.708	(115.197)	185.762
<i>Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego</i>						
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		446.148	334.570	218.220	111.578	116.350
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych		2.159	6.088	13.180	(3.929)	(7.092)
Pozostałe		1.110	994	6.177	116	(5.183)
Razem		449.417	341.652	237.577	107.765	104.075
Obciążenie z tytułu podatku odroczonego wykazane:					(222.962)	81.687
- w wyniku	10.1				(133.245)	(16.663)
- w innych całkowitych dochodach (netto)	10.1				(89.717)	98.350
Aktywa / (Zobowiązania) netto z tytułu podatku odroczonego		(246.144)	(23.182)	(104.869)		
w tym:						
<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>		203.273	318.470	132.708		
<i>Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego</i>		(449.417)	(341.652)	(237.577)		

Przewidywany termin wygaśnięcia dodatnich różnic przejściowych przypada na lata 2013 - 2085.

11. Zysk netto przypadający na jedną akcję

	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Zysk netto w tys. zł (A)	836.431	307.670
Średnia ważona liczba akcji w tys. sztuk (B)	129.873	129.873
Zysk netto na jedną akcję (w zł) (A/B)	6,44	2,37

Zysk netto przypadający na jedną akcję dla każdego okresu sprawozdawczego jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres sprawozdawczy przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Rozwodniony zysk netto na jedną akcję jest równy zyskowi podstawowemu, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk netto na jedną akcję.

12. Dywidendy

W dniu 28 czerwca 2012 roku Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto Grupy LOTOS S.A. za rok 2011. Zgodnie z treścią uchwały zysk netto Spółki za rok 2011 w wysokości 307.670 tys. zł w całości wyłącza się od podziału pomiędzy akcjonariuszy Spółki i przeznaczają na:

- kapitał zapasowy Spółki – w kwocie 306.170 tys. zł,
- zasilenie Funduszu Celowego na finansowanie przedsięwzięć społecznych – w kwocie 1.500 tys. zł.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Spółka zaprezentowała podzielony zysk netto za rok 2011 w pozycji *Zyski zatrzymane*.

Do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku netto za rok 2012.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku w Grupie LOTOS S.A. wystąpiły ograniczenia do przekazywania funduszy w postaci dywidend. Ograniczenia wynikały z zapisów zawartej w dniu 27 czerwca 2008 roku umowy kredytowej związanej z finansowaniem Programu 10+. Umowa kredytowa ogranicza możliwość wypłaty dywidendy przez Grupę LOTOS S.A. a jej wysokość może być uzależniona od spełnienia określonych warunków, w tym wypracowania odpowiedniej nadwyżki pieniężnej oraz osiągnięcia określonych poziomów wskaźników finansowych.

13. Rzeczowe aktywa trwałe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	1 stycznia 2011 (dane przekształcone)
Grunty	177.653	177.755	178.071
Budynki, budowle	2.545.458	2.654.055	1.873.751
Urządzenia techniczne i maszyny	3.903.870	4.080.143	2.267.997
Środki transportu, pozostałe	59.115	112.617	103.862
Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	113.896	54.421	2.972.034
Razem	6.799.992	7.078.991	7.395.715

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość aktywowanych kosztów finansowania w rzeczowych aktywach trwałych w toku budowy wyniosła 1.613 tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 3.289 tys. zł).

W 2012 roku wartość aktywowanych kosztów finansowania w rzeczowych aktywach trwałych w toku budowy wyniosła 1.610 tys. zł (w roku 2011: 21.515 tys. zł).

W poniższej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację rzeczowych aktywów trwałych:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Koszt własny sprzedaży	367.078	328.450
Koszty sprzedaży	6.901	6.688
Koszty ogólnego zarządu	24.766	25.745
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	4.414	7.263
Razem	403.159	368.146

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

w tysiącach złotych

	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	Razem
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2012	178.191	3.194.540	4.905.954	279.211	76.871	8.634.767
Zwiększenia:	-	25.982	33.301	6.930	61.321	127.534
- zakup	-	-	-	6.449	133.576	140.025
- z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	-	25.982	32.504	172	(73.865)	(15.207)
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	1.610	1.610
- pozostałe	-	-	797	309	-	1.106
Zmniejszenia:	-	(179)	(2.668)	(406)	(1.846)	(5.099)
- sprzedaż	-	-	(641)	(31)	-	(672)
- likwidacja	-	(174)	(2.027)	(263)	-	(2.464)
- pozostałe	-	(5)	-	(112)	(1.846)	(1.963)
Wartość księgowa brutto						
31 grudnia 2012	178.191	3.220.343	4.936.587	285.735	136.346	8.757.202
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2011	178.405	2.289.552	2.914.347	216.027	3.044.010	8.642.341
Zwiększenia:	-	905.100	2.000.412	64.940	(2.897.896)	72.556
- zakup	-	-	-	4.210	88.916	93.126
- z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	-	905.100	2.000.407	60.730	(3.008.327)	(42.090)
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	21.515	21.515
- pozostałe	-	-	5	-	-	5
Zmniejszenia:	(214)	(112)	(8.805)	(1.756)	(69.243)	(80.130)
- sprzedaż	-	(9)	(3.481)	(1.181)	-	(4.671)
- likwidacja	(214)	(103)	(5.324)	(416)	-	(6.057)
- pozostałe	-	-	-	(159)	(69.243) ⁽¹⁾	(69.402)
Wartość księgowa brutto						
31 grudnia 2011	178.191	3.194.540	4.905.954	279.211	76.871	8.634.767
Skumulowane umorzenie						
1 stycznia 2012	436	540.485	825.811	166.594	-	1.533.326
Zwiększenia:	102	134.463	209.266	60.303	-	404.134
- amortyzacja	102	134.463	208.601	59.995	-	403.161
- pozostałe	-	-	665	308	-	973
Zmniejszenia:	-	(63)	(2.360)	(277)	-	(2.700)
- sprzedaż	-	-	(595)	(24)	-	(619)
- likwidacja	-	(63)	(1.765)	(240)	-	(2.068)
- pozostałe	-	-	-	(13)	-	(13)
Skumulowane umorzenie						
31 grudnia 2012	538	674.885	1.032.717	226.620	-	1.934.760

⁽¹⁾ Spółka w 2011 roku zmniejszyła wartość rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy na kwotę 69.243 tys. zł z uwagi na zaniechane inwestycje (dokumentacje projektowe) wykorzystując odpis w kwocie 69.239 tys. zł.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2012
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	Razem
Skumulowane umorzenie						
1 stycznia 2011	334	415.801	646.350	112.165	-	1.174.650
Zwiększenia:	102	124.734	187.326	56.048	-	368.210
- amortyzacja	102	124.734	187.321	56.048	-	368.205
- pozostałe	-	-	5	-	-	5
Zmniejszenia:	-	(50)	(7.865)	(1.619)	-	(9.534)
- sprzedaż	-	(9)	(3.373)	(1.180)	-	(4.562)
- likwidacja	-	(41)	(4.492)	(408)	-	(4.941)
- pozostałe	-	-	-	(31)	-	(31)
Skumulowane umorzenie						
31 grudnia 2011	436	540.485	825.811	166.594	-	1.533.326
Odpisy z tytułu utraty wartości						
1 stycznia 2012	-	-	-	-	22.450	22.450
Utworzenie	-	-	-	-	1.842	1.842
Wykorzystanie / Rozwiązanie	-	-	-	-	(1.842)	(1.842)
Odpisy z tytułu utraty wartości						
31 grudnia 2012	-	-	-	-	22.450	22.450
Odpisy z tytułu utraty wartości						
1 stycznia 2011	-	-	-	-	71.976	71.976
Utworzenie	-	-	-	-	19.713 ⁽¹⁾	19.713
Wykorzystanie / Rozwiązanie	-	-	-	-	(69.239) ⁽²⁾	(69.239)
Odpisy z tytułu utraty wartości						
31 grudnia 2011	-	-	-	-	22.450	22.450
Wartość księgowa netto						
31 grudnia 2012	177.653	2.545.458	3.903.870	59.115	113.896	6.799.992
Wartość księgowa netto						
31 grudnia 2011	177.755	2.654.055	4.080.143	112.617	54.421	7.078.991
Wartość księgowa netto						
1 stycznia 2011	178.071	1.873.751	2.267.997	103.862	2.972.034	7.395.715

⁽¹⁾ Spółka w 2011 roku dokonała odpisu z tytułu utraty wartości nakładów w kwocie 19.713 tys. zł związanych głównie z projektem zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC) w kwocie 19.352 tys. zł, w tym nieodpłatnie otrzymane licencje w kwocie 6.468 tys. zł.

⁽²⁾ Spółka w 2011 roku zmniejszyła wartość rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy na kwotę 69.243 tys. zł z uwagi na zaniechane inwestycje (dokumentacje projektowe) wykorzystując odpis w kwocie 69.239 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Spółki wynosiła 6.575.050 tys. zł (31 grudnia 2011: 6.889.922 tys. zł).

W 2012 roku Spółka dokonała odpisu z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy w kwocie 1.842 tys. zł (w roku 2011: 19.713 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość zobowiązań Spółki z tytułu podpisanych umów dotyczących nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wynosiła 35.931 tys. zł.

14. Aktywa niematerialne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	1 stycznia 2011 (dane przekształcone)
Wartość firmy	1.862	1.862	1.862
Licencje, patenty, znaki towarowe	83.282	77.550	42.421
Pozostałe	5.052	3.942	4.372
Razem	90.196	83.354	48.655

W poniżej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację aktywów niematerialnych:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Koszt własny sprzedaży	3.100	3.404
Koszty sprzedaży	116	62
Koszty ogólnego zarządu	5.028	3.943
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	91	75
Razem	8.335	7.484

Zmiana stanu aktywów niematerialnych

w tysiącach złotych	Wartość firmy	Licencje, patenty, znaki towarowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto				
1 stycznia 2012	1.862	132.277	10.066	144.205
Zwiększenia:	-	13.860	1.625	15.485
- zakup	-	180	98	278
- z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	-	13.680	1.527	15.207
Zmniejszenia:	-	(1.554)	(200)	(1.754)
- sprzedaż	-	(180)	-	(180)
- likwidacja	-	(582)	(200)	(782)
- pozostałe	-	(792)	-	(792)
Wartość księgowa brutto				
31 grudnia 2012	1.862	144.583	11.491	157.936
Wartość księgowa brutto				
1 stycznia 2011	1.862	90.224	9.941	102.027
Zwiększenia:	-	42.053	129	42.182
- zakup	-	-	92	92
- z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	-	42.053	37	42.090
Zmniejszenia:	-	-	(4)	(4)
- likwidacja	-	-	(4)	(4)
Wartość księgowa brutto				
31 grudnia 2011	1.862	132.277	10.066	144.205
Skumulowane umorzenie				
1 stycznia 2012	-	54.727	6.124	60.851
Zwiększenia:	-	7.820	515	8.335
- amortyzacja	-	7.820	515	8.335
Zmniejszenia:	-	(1.246)	(200)	(1.446)
- likwidacja	-	(582)	(200)	(782)
- pozostałe	-	(664)	-	(664)
Skumulowane umorzenie				
31 grudnia 2012	-	61.301	6.439	67.740
Skumulowane umorzenie				
1 stycznia 2011	-	47.803	5.569	53.372
Zwiększenia:	-	6.924	560	7.484
- amortyzacja	-	6.924	560	7.484
Zmniejszenia:	-	-	(5)	(5)
- likwidacja	-	-	(5)	(5)
Skumulowane umorzenie				
31 grudnia 2011	-	54.727	6.124	60.851
Odpisy z tytułu utraty wartości				
1 stycznia 2012	-	-	-	-
Utworzenie	-	-	-	-
Wykorzystanie / Rozwiązanie	-	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości				
31 grudnia 2012	-	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości				
1 stycznia 2011	-	-	-	-
Utworzenie	-	-	-	-
Wykorzystanie / Rozwiązanie	-	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości				
31 grudnia 2011	-	-	-	-
Wartość księgowa netto				
31 grudnia 2012	1.862	83.282	5.052	90.196
Wartość księgowa netto				
31 grudnia 2011	1.862	77.550	3.942	83.354
Wartość księgowa netto				
1 stycznia 2011	1.862	42.421	4.372	48.655

15. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

W dniu 10 stycznia 2012 roku nastąpiła sprzedaż 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Zysk ze zbycia udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. w kwocie 52.057 tys. zł został wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok 2012 w pozycji *Zysk ze zbycia inwestycji*. Wpływy pieniężne w kwocie 78.000 tys. zł z tytułu zbycia udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok 2012 w pozycji *Sprzedaż udziałów i akcji w jednostkach powiązanych*. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka wykazała udziały spółki zależnej LOTOS Parafiny Sp. z o.o. w wysokości 25.943 tys. zł jako aktywa przeznaczone do sprzedaży.

16. Udziały i akcje

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011	1 stycznia 2011
Udziały i akcje w jednostkach powiązanych	904.208	850.704	780.850
Udziały i akcje w jednostkach pozostałych	6.312	6.312	6.315
Razem	910.520	857.016	787.165

16.1 Udziały i akcje w jednostkach powiązanych

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Spółki w kapitale podstawowym		Wartość bilansowa udziałów/akcji (w tysiącach złotych)	
			31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	100,00%	100,00%	114.706	114.706
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	Kraków	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%	-	-
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz sprzedaż olejów bazowych	100,00%	100,00%	505	505
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	100,00%	100,00%	78	78
Technical Ship Management Sp. z o.o. ⁽¹⁾	Gdańsk	Z dniem 1 października 2012 roku spółka rozpoczęła prowadzenie działalności usługowej wspomagającej transport morski, doradztwo w zakresie eksploatacji statków.	-	100,00%	-	507
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	100,00%	100,00%	234	234
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontowe	100,00%	100,00%	4.020	4.020
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	100,00%	100,00%	50	50
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	100,00%	100,00%	3.906	3.906
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	100,00%	100,00%	353	353
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Jasło	Produkcja i sprzedaż mas parafinowych	-	100,00%	-	-
LOTOS Tank Sp. z o.o.	Gdańsk	Handel paliwem lotniczym do dnia 16 października 2011 roku oraz od dnia 1 stycznia 2013 roku, usługi logistyczne	100,00%	100,00%	7.245	7.245
LOTOS Czechowice S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Czechowice S.A.)	Czechowice-Dziedzice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	100,00%	100,00%	26.044	26.044
LOTOS Jasło S.A.	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw. Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	100,00%	100,00%	5.786	5.786
LOTOS Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Petrobaltic S.A.)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	99,96% ⁽³⁾	99,95% ⁽³⁾	741.224	687.213
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%	50	50

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2012
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Spółki w kapitale podstawowym		Wartość bilansowa udziałów/akcji (w tysiącach złotych)	
			31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
AB LOTOS Geonafta (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK AB LOTOS Geonafta)	Gargzdai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	0,00137%	0,00137%	3	3
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice- Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	0,005%	0,005%	3	3
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice- Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu	0,005%	0,005%	1	1
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger Norwegia	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej	0,00000013%	0,0000002%	0	0
Razem udziały i akcje					904.208	850.704

(1) W dniu 31 lipca 2012 roku Grupa LOTOS S.A. sprzedała 100% udziałów spółki Technical Ship Management Sp. z o.o. (dawniej LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o.) na rzecz Miliana Shipholding Company Ltd.

(2) W dniu 10 stycznia 2012 roku nastąpiła sprzedaż 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. na rzecz podmiotu zewnętrznego tj. na rzecz spółki Krokus Chem Sp. z o.o. Dodatkowym elementem powyższej transakcji było zawarcie w dniu 29 listopada 2011 roku siedmioletniej umowy na dostawy gaczy parafinowych przez Grupę LOTOS S.A. na rzecz LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Umowa została zawarta na czas określony od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2018 roku. Jej szacunkowa wartość wynosi 780 mln zł netto. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka wykazała udziały spółki LOTOS Parafin Sp. z o.o. jako aktywa przeznaczone do sprzedaży.

(3) Korzystając z przysługującego prawa poboru, w dniu 15 grudnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła zapisy na akcje nowej emisji serii C spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Grupa LOTOS S.A. w podwyższonym kapitale zakładowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A. objęła 279.996 sztuk akcji o łącznej wartości 53.980 tys. zł, wykazane na dzień 31 grudnia 2011 roku w pozycji *Należności z tytułu nabycia udziałów i akcji w jednostkach powiązanych*, patrz Nota 17 Dodatkowych informacji i objaśnień. W dniu 2 lutego 2012 roku dokonano rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A.

Ponadto, Grupa LOTOS S.A. kontynuowała proces wykupu akcji od udziałowców niekontrolujących w procesie dobrowolnego wykupu akcji, który został zakończony pod koniec marca 2012 roku. W okresie od dnia 1 stycznia 2012 roku do zakończenia procesu dobrowolnego wykupu akcji Grupa LOTOS S.A. nabyła 26 sztuk akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o łącznej wartości 3 tys. zł stanowiących 0,0003% kapitału podstawowego.

Wobec pozostałych akcji będących w posiadaniu udziałowców niekontrolujących, z wyłączeniem akcji należących do Skarbu Państwa Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w dniu 8 maja 2012 roku podjęło uchwałę w sprawie przymusowego wykupu akcji przez akcjonariusza większościowego, tj. Grupę LOTOS S.A.

W ramach przymusowego wykupu akcji do dnia 31 grudnia 2012 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła 1.421 sztuk akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o łącznej wartości 179 tys. zł stanowiących 0,0146% kapitału podstawowego, z czego 218 sztuk akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o łącznej wartości 28 tys. zł stanowiących 0,0022% kapitału podstawowego zostało wpisanych do księgi akcyjnej.

W wyniku przeprowadzonych transakcji nabycia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w ramach procesu dobrowolnego i przymusowego wykupu akcji od udziałowców niekontrolujących oraz podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A. Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2012 roku posiada 99,96% w kapitale podstawowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A., w tym 9.935.069 sztuk akcji, wpisanych do księgi akcyjnej stanowiących 99,95% w kapitale podstawowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A.

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu udziałów i akcji w jednostkach powiązanych:

w tysiącach złotych	<u>Udziały i akcje w jednostkach powiązanych</u>
Wartość księgowa 1 stycznia 2012	850.704
Nabycie akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A.	54.011
Sprzedaż udziałów spółki Technical Ship Management Sp. z o.o.	(507)
Wartość księgowa 31 grudnia 2012	904.208
Wartość księgowa 1 stycznia 2011	780.850
Nabycie akcji:	90.697
- spółki LOTOS Jasło S.A.	471
- spółki LOTOS Czechowice S.A.	1.833
- spółki LOTOS Petrobaltic S.A.	88.390
-spółki AB LOTOS Geonafta	3
Reklasyfikacja udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(20.843)
Wartość księgowa 31 grudnia 2011	850.704

W roku 2012 i 2011 w Grupie Kapitałowej LOTOS wystąpiły ograniczenia zdolności jednostek zależnych: LOTOS Paliwa Sp. z o.o. oraz LOTOS Petrobaltic S.A., do przekazywania funduszy Grupie LOTOS S.A. w postaci dywidend, które wynikały z następujących okoliczności:

- Zapisy umowy zawartej w dniu 16 grudnia 2004 roku pomiędzy spółką zależną LOTOS Paliwa Sp. z o.o. a Bankiem Pekao S.A. i PKO BP S.A. ograniczały wartość nadwyżki gotówki wypracowanej w roku obrotowym przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o. z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy od spełnienia określonych wskaźników.
- Zapisy umowy kredytowej z dnia 14 grudnia 2010 roku zawartej między Nordea Bank Polska and Nordea Bank Finland a AB LOTOS Geonafta (poprzednio AB LOTOS Baltija) i LOTOS Petrobaltic S.A, która była gwarantem (poręczycielem), ograniczały wartość nadwyżki finansowej wypracowanej w roku obrotowym przez LOTOS Petrobaltic S.A. przeznaczonej na wypłatę dywidendy od spełnienia określonych wskaźników finansowych, wyliczonych na podstawie sprawozdania finansowego spółki LOTOS Petrobaltic S.A. W dniu 16 kwietnia 2012 roku dokonano spłaty kredytu udzielonego na podstawie ww. umowy.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku obowiązywało ograniczenie do wypłaty dywidend przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

17. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	1 stycznia 2011 (dane przekształcone)
Aktywa finansowe			
Długoterminowe aktywa finansowe			
Pozostałe aktywa finansowe:	339.329	339.423	238.698
<i>Dopłaty do kapitału jednostek powiązanych</i>	237.700	237.700	237.700
<i>Należności z tytułu nabycia udziałów i akcji w jednostkach powiązanych⁽¹⁾</i>	483	53.980	-
<i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanim</i>	92.095 ⁽²⁾	-	-
<i>Lokaty⁽³⁾</i>	-	38.106	-
<i>Depozyt zabezpieczający⁽⁴⁾</i>	9.051	9.637	998
Razem	339.329	339.423	238.698
Krótkoterminowe aktywa finansowe			
Należności z tytułu dostaw i usług	1.670.509	2.177.238	1.699.108
- w tym od jednostek powiązanych:	1.150.079	1.730.282	1.222.999
Pozostałe aktywa finansowe:	188.528	49.422	79.665
<i>Dopłaty do kapitału jednostek powiązanych</i>	4.281	4.281	9.380
<i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanim</i>	61.281 ⁽²⁾	750	62.165
<i>Lokaty⁽³⁾</i>	122.502	40.497	5.932
<i>Cash pool</i>	41	-	-
<i>Pozostałe należności</i>	423	3.894	2.188
Razem	1.859.037	2.226.660	1.778.773
Razem aktywa finansowe	2.198.366	2.566.083	2.017.471
Aktywa niefinansowe			
Długoterminowe aktywa niefinansowe			
Pozostałe	3.619	3.900	3.311
Razem	3.619	3.900	3.311
Krótkoterminowe aktywa niefinansowe			
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy	104.679 ⁽⁵⁾	9.006	-
Ubezpieczenia majątkowe i inne	34.430	26.619	19.981
Pozostałe ⁽⁶⁾	30.949	34.881	22.985
Razem	170.058	70.506	42.966
Razem aktywa niefinansowe	173.677	74.406	46.277
Razem	2.372.043	2.640.489	2.063.748
Część długoterminowa	342.948	343.323	242.009
Część krótkoterminowa	2.029.095	2.297.166	1.821.739

⁽¹⁾ Należności z tytułu nabycia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A., opisane szerzej w Nocie 16.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

⁽²⁾ Pożyczki udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A., szerzej opisane w Nocie 34.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

⁽³⁾ Na pozycję Lokaty składają się:

- lokaty w kwocie 83.826 tys. zł (31 grudnia 2011: 38.106 tys. zł) dotyczące środków zarezerwowanych na remont postojowy w 2013 roku zgodnie z zawartymi umowami kredytowymi na finansowanie Programu 10+, o których mowa w Nocie 25 Dodatkowych informacji i objaśnień,
- lokaty w kwocie 11.432 tys. zł (31 grudnia 2011: 7.874 tys. zł) dotyczące zabezpieczenia spłaty odsetek od kredytu na finansowanie zapasów, o którym mowa w Nocie 25 Dodatkowych informacji i objaśnień,
- lokaty w kwocie 27.244 tys. zł (31 grudnia 2011: 32.623 tys. zł) dotyczące zabezpieczenia spłaty odsetek od kredytów zaciągniętych na finansowanie Programu 10+, o których mowa w Nocie 25 Dodatkowych informacji i objaśnień.

⁽⁴⁾ Depozyt zabezpieczający w kwocie 9.051 tys. zł, który został przesłany na rachunek Grupy LOTOS S.A. w BNP Paribas Bank Polska w celu umożliwienia transakcji na platformie internetowej ICE Futures (31 grudnia 2011: depozyt zabezpieczający złożony w firmie brokerskiej Marex Financial w kwocie 9.637 tys. zł).

⁽⁵⁾ Podatek od towarów i usług (31 grudnia 2011: głównie przedpłaty należności celnych dla dostawy zrealizowanej w 2012 roku w kwocie 7.902 tys. zł).

⁽⁶⁾ W tym kwota dotycząca akcyzy od przesunięć międzymagazynowych w kwocie 29.151 tys. zł (31 grudnia 2011: 33.194 tys. zł).

Okres spłaty należności z tytułu dostaw i usług związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7- 35 dni.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość należności z tytułu dostaw i usług objętych cesją z tytułu zabezpieczenia kredytów zaciągniętych na finansowanie Programu 10+, o których mowa w Nocie 25 Dodatkowych informacji i objaśnień, wynosiła 1.145.388 tys. zł (31 grudnia 2011: 1.727.378 tys. zł).

Charakterystyka instrumentów finansowych została zaprezentowana w Nocie 7.19 Dodatkowych informacji i objaśnień. Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w Nocie 30 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.6 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.3 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.4 Dodatkowych informacji i objaśnień.

17.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Stan na początek okresu	86.480	85.986
Utworzenie	462	1.147
Wykorzystanie	(68)	(649)
Rozwiązanie	(189)	(4)
Stan na koniec okresu	86.685	86.480

Utworzenie i rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności prezentowane jest w pozostałej działalności operacyjnej w zakresie należności głównych oraz w działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nieobjętych odpisem aktualizującym przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Do 1 miesiąca	2.416	42.823
Od 1 do 3 miesięcy	496	133
Od 3 do 6 miesięcy	-	2
Od 6 miesięcy do 1 roku	-	1.267
Powyżej 1 roku	269	-
Razem	3.181	44.225

Na dzień 31 grudnia 2012 roku udział należności z tytułu dostaw i usług największego odbiorcy Spółki na koniec okresu sprawozdawczego stanowi 63,76% salda tych należności ogółem (31 grudnia 2011: 70,39%). W ocenie Spółki, w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, z wyjątkiem należności od ww. odbiorcy, którym jest spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. (w 100% spółka zależna od Grupy LOTOS S.A.), nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Spółki na ryzyko kredytowe na dzień kończący okres sprawozdawczy jest najlepiej reprezentowana przez wartość księgową tych instrumentów.

18. Zapasy

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2012</u>	<u>31 grudnia 2011</u>	<u>1 stycznia 2011</u>
Wyroby gotowe	1.635.778	1.406.116	1.027.149
Półprodukty i produkty w toku	734.131	606.137	432.756
Towary	228.398	227.318	251.724
Materiały	3.107.410	3.397.750	2.586.871
Razem	<u>5.705.717</u>	<u>5.637.321</u>	<u>4.298.500</u>

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka wyceniała wartość zapasów według kosztu wytworzenia lub ceny nabycia.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy LOTOS S.A. z tytułu kredytu na refinansowanie zapasów, o którym mowa w Nocie 25 Dodatkowych informacji i objaśnień, wynosiła 4.992.180 tys. zł (31 grudnia 2011: 5.054.327 tys. zł).

18.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów

w tysiącach złotych	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2012</u>	<u>za rok zakończony</u> <u>31 grudnia 2011</u>
Stan na początek okresu	4.864	5.159
Utworzenie	768	19
Wykorzystanie	(342)	(314)
Rozwiązanie	(4.820) ⁽¹⁾	-
Stan na koniec okresu	<u>470</u>	<u>4.864</u>
- w tym materiały	470	4.864

⁽¹⁾ Rozwiązanie odpisu na materiały w wyniku zużycia na potrzeby własne i zmiany kwalifikacji zapasów pod kątem remontu postojowego w 2013 roku.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów prezentowana jest w koszcie własnym sprzedaży.

18.2 Zapasy obowiązkowe

Grupa LOTOS S.A. stosowała obowiązujące od dnia 7 kwietnia 2007 roku zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych, wprowadzone ustawą z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakładów na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku z późniejszymi zmianami). Ustawa, o której mowa wyżej określa zasady tworzenia, utrzymywania oraz finansowania zapasów ropy naftowej i produktów naftowych. Zapasy obowiązkowe obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość brutto zapasów obowiązkowych wynosiła 4.350.326 tys. zł (31 grudnia 2011: 4.425.263 tys. zł).

19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2012</u>	<u>31 grudnia 2011</u>	<u>1 stycznia 2011</u> <u>(dane przekształcone)</u>
Środki pieniężne w banku	2.874	3.577	14.895
Środki pieniężne w kasie	12	21	18
Razem	<u>2.886</u>	<u>3.598</u>	<u>14.913</u>

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 237.684 tys. zł (31 grudnia 2011: 1.213.149 tys. zł) związanymi z kredytami obrotowymi (w tym udzielonymi przez Konsorcjum

banków (4), patrz Nota 25 Dodatkowych informacji i objaśnień) w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zastaw rejestrowy, celem zabezpieczenia zobowiązań z tytułu kredytów Grupy LOTOS S.A., wynosiła 1.484 tys. zł (31 grudnia 2011: 772 tys. zł).

20. Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	2.886	3.598
Kredyty w rachunku bieżącym		(409.245)	(169.585)
Razem		(406.359)	(165.987)

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Pozostałe aktywa w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Zmiana stanu pozostałych aktywów długoterminowych i krótkoterminowych wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(238.283)	(98.611)
Zmiana stanu pozostałych aktywów finansowych	147.863	36.153
Zmiana stanu prowizji od kredytów odnawialnych rozliczanych w czasie	(365)	(365)
Zmiana stanu pozostałych aktywów wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(90.785)	(62.823)

Pozostałe zobowiązania i rezerwy w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(245.211)	138.096
Korekta z tytułu lokat zarezerwowanych na spłatę kredytów	(14.185)	(168.346)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	(28.995)	59.303
Kompensata należności z tytułu podatku dochodowego z zobowiązaniami z tytułu VAT	75.500	-
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(212.891)	29.053

Środki pieniężne w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(712)	(11.315)
Zmiana stanu kredytów w rachunku bieżącym	(239.660)	32.394
Zmiana stanu środków pieniężnych netto wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(240.372)	21.079

Przyczyny występowania różnic pomiędzy pozycjami ujawnionymi w Dodatkowych informacjach i objaśnieniach a pozycjami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Amortyzacja w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Amortyzacja wykazana w zmianie rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	411.496	375.689
Koszty amortyzacji bezpośrednio związane z nakładami na rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	(2)	(59)
Amortyzacja wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	411.494	375.630

Zakup rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych wykazany w zmianie rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	(140.303)	(93.218)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	29.157	(59.063)
Pozostałe	597	(1.032)
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych wykazany w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(110.549)	(153.313)

Pozostałe pozycje dotyczące sprawozdania z przepływów pieniężnych

Sprzedaż udziałów i akcji w jednostkach powiązanych w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Sprzedaż udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	78.000	-
Sprzedaż udziałów spółki Technical Ship Management Sp. z o.o. (dawniej: LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o.)	537	-
Sprzedaż udziałów i akcji w jednostkach powiązanych wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	78.537	-

Splata pożyczek udzielonych jednostkom powiązanim w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Splata pożyczki udzielonej spółce LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	650	-
Splata pożyczek udzielonych spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS	61.632	66.100
Splata pożyczek udzielonych jednostkom powiązanim wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	62.282	66.100

Zakup udziałów i akcji w jednostkach powiązanych w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Nabycie akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A.	(513)	(142.370)
Nabycie akcji spółki LOTOS Jasło S.A.	-	(471)
Nabycie akcji spółki LOTOS Czechowice S.A.	-	(1.833)
Nabycie akcji spółki AB LOTOS Geonafra	-	(3)
Zakup udziałów i akcji w jednostkach powiązanych wykazany w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(513)	(144.677)

Pożyczki udzielone podmiotom powiązanim w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Pożyczki udzielone spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS	(62.721)	-
Pożyczki udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A.	(155.858)	-
Pożyczki udzielone spółce LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	-	(972)
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanim wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(218.579)	(972)

21. Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał podstawowy składał się z 129.873.362 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł za każdą akcję, mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym. Każda akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiada prawo do dywidendy.

22. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji

Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku obejmowała nadwyżkę ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji w kwocie 1.320.773 tys. zł z uwzględnieniem kosztów bezpośrednio związanych z emisją akcji, skorygowanych o podatek dochodowy w kwocie 9.425 tys. zł.

23. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych obejmuje zmiany wyceny kredytów w walutach obcych, wykorzystywanych, jako instrumenty zabezpieczające do zabezpieczenia przepływów pieniężnych, pomniejszone o wpływ podatku dochodowego. W drugim półroczu 2012 roku Spółka rozszerzyła zakres stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych poprzez ustanowienie nowych powiązań zabezpieczających w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Stan na początek okresu	(419.281)	-
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	472.197	(517.631)
Podatek dochodowy dotyczący wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	(89.717)	98.350
Stan na koniec okresu	(36.801)	(419.281)

24. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółki oraz wyniki bieżącego okresu sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku w Grupie LOTOS S.A. wystąpiły ograniczenia do przekazywania funduszy w postaci dywidend, szerzej opisane w Nocie 12 Dodatkowych informacji i objaśnień.

25. Kredyty i zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011	1 stycznia 2011 (dane przekształcone)
Kredyty bankowe	5.532.118	6.469.042	5.680.561
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	-	67
Razem	5.532.118	6.469.042	5.680.628
Część długoterminowa	4.069.561	4.786.893	4.141.016
Część krótkoterminowa	1.462.557	1.682.149	1.539.612

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu kredytów na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2011 została przedstawiona w Nocie 30.3.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu kredytów na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2011 została przedstawiona w Nocie 30.4.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wymagalności zobowiązań z tytułu kredytów na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2011 została przedstawiona w Nocie 30.5 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Kredyty bankowe w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2013	1.221	1.380.905	80.431	1.462.557
2014	-	367.512	-	367.512
2015	-	381.684	-	381.684
2016	-	416.167	-	416.167
2017	-	409.554	-	409.554
po 2017	-	2.494.644	-	2.494.644
Razem	1.221	5.450.466	80.431	5.532.118

Kredyty bankowe w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2011 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2012	280	1.584.282	97.587	1.682.149
2013	-	297.063	-	297.063
2014	-	405.466	-	405.466
2015	-	421.101	-	421.101
2016	-	459.145	-	459.145
po 2016	-	3.204.118	-	3.204.118
Razem	280	6.371.175	97.587	6.469.042

Zabezpieczenie spłaty powyższych kredytów stanowią:

- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi,
- zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych,
- zastaw rejestrowy na zapasach,
- zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych,
- hipoteka,
- cesja z umów ubezpieczenia zapasów,
- cesja z umów na przechowywanie zapasów,
- cesja praw do odszkodowania od Skarbu Państwa w przypadku obowiązku sprzedaży zapasów obowiązkowych poniżej ich ceny rynkowej,
- cesja z umów na realizację i zarządzanie Programem 10+,
- cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku,
- cesja umów licencyjnych,
- cesja umów sprzedaży produktów do jednostek powiązanych, o ile sprzedaż przekroczyła 10.000 tys. zł /rok,
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji.

Oprocentowanie kredytów jest oparte o:

- dla kredytów zaciągniętych w USD - LIBOR USD 1M, 3M lub 6M w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego,
- dla kredytów zaciągniętych w EUR - EURIBOR 3M,
- dla kredytów zaciągniętych w PLN - WIBOR 1M lub 3M.

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów mieszczą się w przedziale 0,65 pp. – 2,00 pp.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku efektywna stopa procentowa kredytów uwzględniająca fakt finansowania w USD i EUR kształtuje się na średnim poziomie około 2,30 % (31 grudnia 2011: 2,22 %).

Grupa LOTOS S.A. w ramach kredytów związanych z realizacją Programu 10+ oraz kredytu na refinansowanie zapasów zobowiązana jest do utrzymywania wskaźnika określonego jako Tangible Consolidated Net Worth na poziomie nie niższym niż zapisany w obu umowach kredytowych.

Ponadto, w ramach kredytu na refinansowanie zapasów Spółka dodatkowo zobowiązana jest do utrzymywania wartości wskaźnika finansowego określonego jako Loan to Pledged Inventory Value Ratio na poziomie nie wyższym niż określony umową kredytową.

Spółka na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku spełnia opisane powyżej wytyczne.

Podział kredytów według instytucji udzielających finansowania

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Część długoterminowa		
Konsorcjum banków (2)**	2.988.669	3.513.826
Konsorcjum banków (3)***	1.080.892	1.273.067
Razem część długoterminowa	4.069.561	4.786.893
Część krótkoterminowa		
Pekao S.A.	23.710	2.842
ING Bank Śląski S.A.	-	5
Konsorcjum banków (1)*	-	1.369.959
Konsorcjum banków (2)**	207.042	225.715
Konsorcjum banków (3)***	83.182	91.054
Konsorcjum banków (4)****	409.245	169.585
Konsorcjum banków (5)*****	930.574	-
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych*****	(191.196)	(177.011)
Razem część krótkoterminowa	1.462.557	1.682.149
Razem	5.532.118	6.469.042

*Konsorcjum banków (1): Pekao S.A., PKO BP S.A., BRE Bank S.A., Nordea Bank Polska S.A.

**Konsorcjum banków (2): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Credit Agricole CIB (dawniej Calyon), DnB Nor Bank ASA, DnB Nord Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Ltd.

***Konsorcjum banków (3): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A.

****Konsorcjum banków (4): Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Nordea Bank Polska S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

*****Konsorcjum banków (5): Pekao S.A., BRE Bank S.A., ING Bank Śląski S.A., Nordea Bank AB, Société Générale S.A.

*****Spółka na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku dokonała skompensowania składnika aktywów finansowych (środków zabezpieczonych na spłatę zobowiązań kredytowych) i zobowiązania finansowego z tytułu otrzymanych kredytów i wykazała zgodnie z MSR 32 w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, gdyż posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie. Służy to odzwierciedleniu oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z rozliczenia dwóch lub więcej instrumentów finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kredyty inwestycyjne, udzielone przez Konsorcja banków (2) i (3), wykorzystane były w kwocie nominalnej 1.423,7 mln USD (tj. 4.412,8 mln zł według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2012 roku). Na dzień 31 grudnia 2011 roku była to kwota 1.510,6 mln USD (tj. 5.162,4 mln zł według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku).

Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. przez Konsorcjum banków (4), w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę zapotrzebowania Spółki na kapitał obrotowy.

W dniu 10 października 2012 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła umowę na refinansowanie i finansowanie zapasów z konsorcjum pięciu banków (Konsorcjum banków (5)), w skład którego wchodzi:

- Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie,
- BRE Bank S.A. z siedzibą w Warszawie,
- ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach,
- Nordea Bank AB z siedzibą w Sztokholmie,
- Société Générale S.A z siedzibą w Paryżu.

Przedmiotem powyższej umowy jest kredyt odnawialny na łączną kwotę 400 mln USD (tj. 1.268 mln zł według kursu średniego NBP na dzień 10 października 2012 roku). Na mocy tej umowy zrefinansowany został poprzedni kredyt na finansowanie zapasów, wynikający z umowy zawartej w dniu 20 grudnia 2007 roku, z późniejszymi zmianami, z konsorcjum czterech banków (Konsorcjum banków (1)), w skład którego wchodziły:

- Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie,
- PKO BP S.A. z siedzibą w Warszawie,
- BRE Bank S.A. z siedzibą w Warszawie,
- Nordea Bank Polska S.A. z siedzibą w Gdyni.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystanie kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów udzielonego przez Konsorcjum banków (5), wynosi 300 mln USD (*tj. 929,9 mln zł według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2012 roku*). Kwota ta została przekazana na spłatę poprzedniego kredytu, udzielonego przez Konsorcjum banków (1), w drodze rozliczeń pomiędzy bankami. Pozostałe 100 mln USD zostało spłacone ze środków Grupy LOTOS S.A. w związku z czym w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok 2012, w przepływach z działalności finansowej, wykazano z tego tytułu wydatek w kwocie 313,6 mln zł.

26. Pochodne instrumenty finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	1 stycznia 2011 (dane przekształcone)
Aktywa finansowe			
Długoterminowe aktywa finansowe			
Futures (emisja CO ₂)	-	-	580
Swap procentowy (IRS)	-	12.098	18.828
Razem	-	12.098	19.408
Krótkoterminowe aktywa finansowe:			
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	45	-	1.472
Futures (emisja CO ₂)	-	8.304	35
Forwardy i spoty walutowe	73.452	16.175	13.180
Terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)	-	-	655
Swap procentowy (IRS)	11.318	11.640	10.259
Swap walutowy	36.519	1.083	24.360
Razem	121.334	37.202	49.961
Razem aktywa finansowe	121.334	49.300	69.369
Zobowiązania finansowe			
Długoterminowe zobowiązania finansowe			
Futures (emisja CO ₂)	1.293	-	463
Swap procentowy (IRS)	87.032	127.364	79.644
Razem	88.325	127.364	80.107
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe			
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	337	-	3.517
Futures (emisja CO ₂)	2.494	15.607	-
Forwardy i spoty walutowe	20.685	50.497	18.773
Terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)	-	-	340
Swap procentowy (IRS)	60.975	44.770	148.253
Swap walutowy	18.033	18.560	22.881
Razem	102.524	129.434	193.764
Razem zobowiązania finansowe	190.849	256.798	273.871

Charakterystyka pochodnych instrumentów finansowych została zaprezentowana w Nocie 7.19 Dodatkowych informacji i objaśnień. Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w Nocie 30 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.2.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.3.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.4.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.5 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych (pochodne instrumenty finansowe) na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.6 Dodatkowych informacji i objaśnień.

27. Świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	1 stycznia 2011 (dane przekształcone)
Długoterminowe zobowiązania			
Nagrody jubileuszowe	34.513	29.440	22.458
Świadczenia po okresie zatrudnienia	10.749	11.596	8.962
Razem	45.262	41.036	31.420
Krótkoterminowe zobowiązania			
Nagrody jubileuszowe	2.774	3.305	2.507
Świadczenia po okresie zatrudnienia	3.704	3.859	2.466
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych w okresie zatrudnienia	26.339	21.555	38.017
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	3.040	2.491	2.749
Razem	35.857	31.210	45.739
Razem zobowiązania	81.119	72.246	77.159

27.1 Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia

Grupa LOTOS S.A. wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty świadczeń po okresie zatrudnienia zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. W związku, z tym Spółka na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną lub na podstawie własnych szacunków ujmuje zobowiązanie z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia na poziomie wartości bieżących. Kwotę tego zobowiązania oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu sprawozdawczego przedstawiono poniżej:

w tysiącach złotych	Nagrody jubileuszowe	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Razem
1 stycznia 2012	32.745	15.455	48.200
Koszty bieżącego zatrudnienia	2.484	468	2.952
Koszty odsetek	1.678	661	2.339
Koszty przeszłego zatrudnienia	4.548	(1.410)	3.138
Wypłacone świadczenia	(4.276)	(908)	(5.184)
(Zyski)/Straty aktuarialne	108	187	295
31 grudnia 2012	37.287	14.453	51.740
w tym:			
część długoterminowa	34.513	10.749	45.262
część krótkoterminowa	2.774	3.704	6.478
1 stycznia 2011	24.965	11.428	36.393
Koszty bieżącego zatrudnienia	2.272	428	2.700
Koszty odsetek	1.303	520	1.823
Koszty przeszłego zatrudnienia	6.469	3.190	9.659
Wypłacone świadczenia	(2.824)	(651)	(3.475)
(Zyski)/Straty aktuarialne	560	540	1.100
31 grudnia 2011	32.745	15.455	48.200
w tym:			
część długoterminowa	29.440	11.596	41.036
część krótkoterminowa	3.305	3.859	7.164

27.2 Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych

(w tysiącach złotych)	Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych
31 grudnia 2012	51.740
31 grudnia 2011	48.200
31 grudnia 2010	36.393
31 grudnia 2009	33.168
31 grudnia 2008	31.278

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych jest tożsama z wartością księgową.

27.3 Łączna kwota kosztów ujętych w wyniku finansowym z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Koszty bieżącego zatrudnienia	2.952	2.700
Koszty odsetek	2.339	1.823
Koszty przeszłego zatrudnienia (Zyski)/Straty aktuarialne	3.138	9.659
	295	1.100
Razem	8.724	15.282

27.4 Założenia aktuarialne

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)
Stopa dyskontowa (%)	4,5%	5,7%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5%	2,5%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	2,6%	2,7%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	2,7%	2,8%

- Do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 4,5%, tj. na poziomie rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym, według stanu na dzień wyceny (31 grudnia 2011: 5,7%).
- Przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na poziomie 3,5% w skali roku, co stanowi sumę: realnej rocznej stopy wzrostu wynagrodzeń w wysokości 1% i długookresowej rocznej stopy inflacji na poziomie 2,5% (celu inflacyjnego Narodowego Banku Polskiego).
- Przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu wynagrodzeń na poziomie 2,7% (31 grudnia 2011: długookresowa roczna stopa wzrostu wynagrodzeń na poziomie 2,8%).
- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży. Wskaźniki rotacji przyjęte przez aktuarium zostały ustalone w podziale na mężczyzn i kobiety oraz na 9 kategorii wiekowych w przedziałach pięcioletnich. Obecnie, wskaźnik rotacji pracowników jest prezentowany w wartości uśrednionej. W roku poprzednim, wskaźnik ten był prezentowany w przedziałach i wynosił na dzień 31 grudnia 2011 roku 1,3%-5,7%.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2011, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Spółce odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2011: Tablicami Trwania Życia 2010).
- Uwzględniono zmiany wynikające ze znowelizowanej Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tzw. ustawy emerytalnej), w szczególności zmiany dotyczące ustalenia wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn, w tym wydłużenia tego wieku emerytalnego w zdefiniowanym horyzoncie czasowym do 67 lat zarówno dla kobiet jak i mężczyzn. Nowelizacja ustawy emerytalnej skutkowałą zmianą zasad funkcjonowania poszczególnych programów świadczeń, co spowodowało powstanie kosztów przeszłego zatrudnienia.
- Przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę według szczegółowych zasad zawartych w ustawie emerytalnej, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy wg informacji dostarczonych przez spółkę spełnią warunki wymagane do przejścia na wcześniejszą emeryturę.
- W założeniach przyjęto wielkości z pominięciem przypadków związanych z realizacją zmian organizacyjnych.

27.5 Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Wartość kosztów świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji w 2012 roku wynosiła łącznie 1.532 tys. zł (2011: 1.246 tys. zł).

28. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rezerwy

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	1 stycznia 2011 (dane przekształcone)
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		2.161.910	2.801.979	1.729.709
- w tym wobec jednostek powiązanych	34.1	179.297	173.228	74.001
Pozostałe zobowiązania finansowe:		78.992	44.009	99.441
Zobowiązania inwestycyjne		43.674	14.679	73.982
- w tym wobec jednostek powiązanych	34.1	5.682	1.556	2.672
Zobowiązania wobec ubezpieczycieli		34.895	28.989	21.644
Pozostałe zobowiązania		423	341	3.815
- w tym wobec jednostek powiązanych	34.1	7	-	-
Razem zobowiązania finansowe		2.240.902	2.845.988	1.829.150
Krótkoterminowe zobowiązania niefinansowe				
Pozostałe rezerwy		1.417	1.357	1.699
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy ⁽¹⁾		635.564	923.043	727.265
Dotacje	28.1	25.033	23.580	25.275
Pozostałe		6.618	846	1.059
Razem zobowiązania niefinansowe		668.632	948.826	755.298
Razem		2.909.534	3.794.814	2.584.448

⁽¹⁾ W tym kwota 627.748 tys. zł zobowiązań z tytułu akcyzy i opłaty paliwowej (31 grudnia 2011: 725.955 tys. zł)

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 14-30 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym organom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresie 14 dni od daty wystawienia noty odsetkowej przez kontrahenta.

Analiza wrażliwości zobowiązań finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 30.3.1 Not objaśniających do niniejszego sprawozdania finansowego.

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2011 została przedstawiona w Nocie 30.5 Dodatkowych informacji i objaśnień.

28.1 Dotacje

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Stan na początek okresu	23.580	25.275
Otrzymane w trakcie roku	2.186	5.206
Ujęte w wyniku	(733)	(433)
Pozostałe	-	(6.468) ⁽¹⁾
Stan na koniec okresu	25.033	23.580

⁽¹⁾ Kwota nieodpłatnie otrzymanych przez Spółkę licencji, związanych z projektem zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC), który w 2011 roku został objęty odpisem z tytułu utraty wartości w kwocie 19.352 tys. zł (patrz Nota 13 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Dotacje dotyczą nieodpłatnie otrzymanych licencji.

29. Instrumenty finansowe

29.1 Wartość bilansowa

31 grudnia 2012	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży ⁽¹⁾	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych						

Klasy instrumentów finansowych

Aktywa finansowe		121.334	1.958.788	6.312	-	2.086.434
Udziały i akcje	16	-	-	6.312	-	6.312
Pochodne instrumenty finansowe	26	121.334	-	-	-	121.334
Należności z tytułu dostaw i usług	17	-	1.670.509	-	-	1.670.509
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		-	2.886	-	-	2.886
Pozostałe aktywa finansowe:	17	-	285.393	-	-	285.393
- <i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanym</i>		-	153.376	-	-	153.376
- <i>Lokaty</i>		-	122.502	-	-	122.502
- <i>Depozyt zabezpieczający</i>		-	9.051	-	-	9.051
- <i>Cash pool</i>		-	41	-	-	41
- <i>Pozostałe należności</i>		-	423	-	-	423
Zobowiązania finansowe		(190.849)	-	-	(7.773.020)	(7.963.869)
Kredyty	25	-	-	-	(5.532.118)	(5.532.118)
Pochodne instrumenty finansowe	26	(190.849)	-	-	-	(190.849)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	28	-	-	-	(2.161.910)	(2.161.910)
Pozostałe zobowiązania finansowe	28	-	-	-	(78.992)	(78.992)
Razem		(69.515)	1.958.788	6.312	(7.773.020)	(5.877.435)

31 grudnia 2011	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży ⁽¹⁾	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych						

Klasy instrumentów finansowych

Aktywa finansowe		49.300	2.273.720	6.312	-	2.329.332
Udziały i akcje	16	-	-	6.312	-	6.312
Pochodne instrumenty finansowe	26	49.300	-	-	-	49.300
Należności z tytułu dostaw i usług	17	-	2.177.238	-	-	2.177.238
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		-	3.598	-	-	3.598
Pozostałe aktywa finansowe:	17	-	92.884	-	-	92.884
- <i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanim</i>		-	750	-	-	750
- <i>Lokaty</i>		-	78.603	-	-	78.603
- <i>Depozyt zabezpieczający</i>		-	9.637	-	-	9.637
- <i>Cash pool</i>		-	-	-	-	-
- <i>Pozostałe należności</i>		-	3.894	-	-	3.894
Zobowiązania finansowe		(256.798)	-	-	(9.315.030)	(9.571.828)
Kredyty	25	-	-	-	(6.469.042)	(6.469.042)
Pochodne instrumenty finansowe	26	(256.798)	-	-	-	(256.798)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	28	-	-	-	(2.801.979)	(2.801.979)
Pozostałe zobowiązania finansowe	28	-	-	-	(44.009)	(44.009)
Razem		(207.498)	2.273.720	6.312	(9.315.030)	(7.242.496)

⁽¹⁾ Na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2011 Spółka posiadała udziały w jednostkach pozostałych wyceniane według kosztu historycznego pomniejszonego o utworzone odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości zaprezentowane w Nocie 16 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych nie odbiega istotnie od ich wartości księgowej.

29.2 Hierarchia wartości godziwej

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012		31 grudnia 2011	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe	-	121.334	8.304	40.996
Swap towarowy	-	45	-	-
Futures (emisja CO ₂)	-	-	8.304	-
Forwardy i spoty walutowe	-	73.452	-	16.175
Swap procentowy (IRS)	-	11.318	-	23.738
Swap walutowy	-	36.519	-	1.083
Zobowiązania finansowe	(3.787)	(187.062)	(15.607)	(241.191)
Swap towarowy	-	(337)	-	-
Futures (emisja CO ₂)	(3.787)	-	(15.607)	-
Forwardy i spoty walutowe	-	(20.685)	-	(50.497)
Swap procentowy (IRS)	-	(148.007)	-	(172.134)
Swap walutowy	-	(18.033)	-	(18.560)
Razem	(3.787)	(65.728)	(7.303)	(200.195)

29.3 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2012	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				
		Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
w tysiącach złotych						
Klasy instrumentów finansowych						
Udziały i akcje:		-	-	-	-	-
Zyski/(Straty) z tytułu sprzedaży		-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług:		-	(51.100)	-	-	(51.100)
Przychody z tytułu odsetek ujęte w przychodach finansowych		-	958	-	-	958
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży		-	(51.991)	-	-	(51.991)
Odwrocenie/(Utworzenie) odpisów aktualizujących ujęte w pozostałych przychodach/(kosztach) operacyjnych		-	(67)	-	-	(67)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty:		-	(27.281)	-	-	(27.281)
Przychody z tytułu odsetek ujęte w przychodach finansowych		-	378	-	-	378
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w przychodach finansowych		-	(27.659)	-	-	(27.659)
Pozostałe aktywa finansowe:		-	7.310	-	-	7.310
Przychody z tytułu odsetek ujęte w przychodach finansowych		-	11.928	-	-	11.928
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w przychodach finansowych		-	(4.518)	-	-	(4.518)
Utworzenie odpisów aktualizujących ujęte w przychodach finansowych		-	(100)	-	-	(100)
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa/zobowiązania finansowe):	9.3	93.054	-	-	-	93.054
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych ujęte w przychodach finansowych		137.985	-	-	-	137.985
Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych ujęte w przychodach finansowych		(44.931)	-	-	-	(44.931)
Kredyty		-	-	-	496.531	496.531
Koszty z tytułu odsetek ujęte w kosztach finansowych		-	-	-	(136.731)	(136.731)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w przychodach finansowych		-	-	-	161.065	161.065
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne ujęte w innych całkowitych dochodach (netto)		-	-	-	472.197	472.197
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		-	-	-	25.104	25.104
Koszty z tytułu odsetek ujęte w kosztach finansowych		-	-	-	(1.892)	(1.892)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży		-	-	-	26.996	26.996
Pozostałe zobowiązania finansowe:		-	-	-	(8.260)	(8.260)
Koszty z tytułu odsetek ujęte w kosztach finansowych		-	-	-	(8.921)	(8.921)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w przychodach finansowych		-	-	-	661	661
Razem		93.054	(71.071)	-	513.375	535.358

za rok zakończony 31 grudnia 2011	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych						
Klasy instrumentów finansowych						
Udziały i akcje:		-	-	(1)	-	(1)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu sprzedaży ujęte w kosztach finansowych</i>		-	-	(1)	-	(1)
Należności z tytułu dostaw i usług:		-	(3)	-	-	(3)
<i>Przychody z tytułu odsetek ujęte w przychodach finansowych</i>		-	402	-	-	402
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży</i>		-	(378)	-	-	(378)
<i>Odwrocenie/(Utworzenie) odpisów aktualizujących ujęte w pozostałych przychodach/(kosztach) operacyjnych</i>		-	(27)	-	-	(27)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty:		-	30.300	-	-	30.300
<i>Przychody z tytułu odsetek ujęte w przychodach finansowych</i>		-	436	-	-	436
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w kosztach finansowych</i>		-	29.864	-	-	29.864
Pozostałe aktywa finansowe:		-	12.614	-	-	12.614
<i>Przychody z tytułu odsetek ujęte w przychodach finansowych</i>		-	6.018	-	-	6.018
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w kosztach finansowych</i>		-	6.818	-	-	6.818
<i>Utworzenie odpisów aktualizujących ujęte w kosztach finansowych</i>		-	(222)	-	-	(222)
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa/zobowiązania finansowe):	9.6	(109.725)	-	-	-	(109.725)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych ujęte w kosztach finansowych</i>		(2.995)	-	-	-	(2.995)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych ujęte w kosztach finansowych</i>		(106.730)	-	-	-	(106.730)
Kredyty		-	-	-	(946.910)	(946.910)
<i>Koszty z tytułu odsetek ujęte w kosztach finansowych</i>		-	-	-	(105.313)	(105.313)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w kosztach finansowych</i>		-	-	-	(323.966)	(323.966)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne ujęte w innych całkowitych dochodach (netto)</i>		-	-	-	(517.631)	(517.631)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		-	-	-	(317.508)	(317.508)
<i>Koszty z tytułu odsetek ujęte w kosztach finansowych</i>		-	-	-	(59)	(59)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży</i>		-	-	-	(317.449)	(317.449)
Pozostałe zobowiązania finansowe:		-	-	-	(8.523)	(8.523)
<i>Koszty z tytułu odsetek ujęte w kosztach finansowych</i>		-	-	-	(9.160)	(9.160)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w kosztach finansowych</i>		-	-	-	637	637
Razem		(109.725)	42.911	(1)	(1.272.941)	(1.339.756)

30. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Spółka narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂), ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

W Grupie LOTOS S.A. funkcjonuje Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu, który jest odpowiedzialny za:

- nadzorowanie i koordynację procesu zarządzania ryzykiem cenowym,
- monitorowanie i koordynację działalności tradingowej wymagającej współpracy różnych segmentów.

Kompetencje w zakresie procesu zarządzania ryzykiem walutowym, stopy procentowej oraz ryzykiem kredytowym posiada bezpośrednio Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych. Dodatkowo w celu koordynacji i nadzoru nad kluczowymi działaniami w zakresie procesu zarządzania ryzykiem płynności, aranżacji finansowania i zarządzania strukturą zadłużenia w Grupie Kapitałowej LOTOS funkcjonuje Zespół ds. optymalizacji płynności i koordynacji finansowania.

W celu zapewnienia sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego procesów zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie LOTOS S.A. są wyodrębnione obszary: transakcji finansowych („front-office”), analizy i kontroli ryzyka („middle-office”) oraz dokumentacji i rozliczania transakcji („back-office”).

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji celów budżetowych i strategicznych,
- ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka.

W celu realizacji wymienionych celów w Grupie LOTOS S.A. powstały dokumenty zatwierdzone na odpowiednich szczeblach decyzyjnych. Określają one konieczne ramy dla efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem finansowym, w tym przede wszystkim:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe.

Grupa LOTOS S.A. monitoruje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Spółki. Grupa LOTOS S.A. używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców.

Od 1 stycznia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. wdrożyła zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD. W drugim półroczu 2012 roku Grupa LOTOS S.A. rozszerzyła zakres stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych poprzez ustanowienie nowych powiązań zabezpieczających w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

30.1 Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Szczególne znaczenie dla Grupy LOTOS S.A. ma zarządzanie ryzykiem cen surowców i produktów naftowych oraz ryzykiem walutowym.

W chwili obecnej Grupa LOTOS S.A. kontynuuje prace i analizy związane z przygotowaniem nowej polityki zarządzania tym ryzykiem, która w znacznym stopniu związana jest z planami rozwoju działalności tradingowej. Jednocześnie, aby umożliwić realizację części procesów zarządzania ryzykiem cenowym, usprawnić zarządzanie i podnieść bezpieczeństwo operacyjne w zakresie całego obszaru ryzyka cenowego i tradingu Spółka rozpoczęła wdrożenie wybranego systemu Energy Trading and Risk Management.

W roku 2012 zawierane były swapy towarowe w powiązaniu ze sprzedażą komponentów asfaltowych po cenach stałych, tak by pierwotny profil ryzyka nie ulegał zmianie, które częściowo rozliczyły się w roku 2012 a częściowo będą rozliczały się w 2013 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku nie występowały otwarte transakcje towarowe.

Na dzień 31 grudnia 2012 otwarte swapy towarowe przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Indeks bazowy	Okres zawarcia transakcji	Okres wyceny	Ilość w tonach w okresie wyceny	Cena średnioważona (USD/t)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
						Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Swap towarowy	3.5 PCT Barges FOB Rotterdam	XII '2012	VI - XI '2013	14.092	591,25	-	(335)
Swap towarowy	Gasoil .1 Cargoes CIF NWE / Basis ARA	XII '2012	VI - XI '2013	(3.000)	915,00	45	(2)
RAZEM						45	(337)

30.2 Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w Grupie LOTOS S.A.”

Spółka określa tzw. pozycję bazową, która stanowi różnicę pomiędzy ilością uprawnień (posiadanych oraz estymowanych), a emisją dwutlenku węgla (zrealizowaną oraz estymowaną) w ramach poszczególnych okresów rozliczeniowych (tzw. fazy), dla których przyznawane są uprawnienia do emisji.

Wyznaczony w ramach realizacji procedur zarządzania ryzykiem limit ilościowy na pozycję całkowitą w uprawnieniach (pozycja bazowa skorygowana o pozycję transakcyjną tj. zawarte przez Spółkę transakcje kupna/sprzedaży praw do emisji) definiowany jest w oparciu o ilość przyznaných uprawnień dla danej fazy. Monitorowana przez Spółkę pozycja łączna dla fazy stanowi sumę pozycji całkowitych w poszczególnych latach fazy.

W zależności od sytuacji rynkowej i ustalonych limitów, Spółka kontroluje ryzyko i utrzymuje odpowiednią pozycję łączną w uprawnieniach za pomocą bieżąco zawieranych transakcji finansowych. Limit określający ryzyko straty w odniesieniu do zawieranych transakcji (limit na maksymalną stratę) jest definiowany przez Spółkę w oparciu o jej kapitał własny.

Pozycja bazowa w (w tonach) uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2012 roku:

Okres	EUA	CER	SUMA
II faza (2008-2012)	(520.169)	-	(520.169)
III faza (2013-2020)	(363.376)	-	(363.376)

W 2012 roku oprócz zarządzania kończącą się fazą II rozpoczęto zarządzanie fazą III przypadającą na lata 2013-2020. II faza obejmuje okres do końca roku 2012, a jej rozliczenie następuje do końca kwietnia 2013 roku w związku z tym w tabelach zawierających informacje na temat pozycji bazowej jak i instrumentów finansowych pozostawiono podział na dwie fazy.

Ze względu na brak płynności rynku terminowego w horyzoncie do 2020 roku okres zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w III fazie został ograniczony do końca 2014 roku. Jednakże wraz z upływem czasu kolejne lata będą włączane do zarządzania ryzykiem.

Pozycja bazowa (w tonach) w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Okres	EUA	CER	SUMA
II faza (2008-2012)	(133.535)	17.873	(115.662)

W 2012 roku Spółka zawierała transakcje zamiany pomiędzy jednostkami EUA i CER, co było uzasadnione poziomem spreadu pomiędzy tymi uprawnieniami.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiają się następująco:

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Cena średnioważona (EUR/t)	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)	
						Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures EUA	VIII - XI '2012	XII '2013 - XII '2014	523.000	8,53	III faza	-	(3.787)
RAZEM						-	(3.787)

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Cena średnioważona (EUR/t)	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)	
						Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures EUA	VIII - XII '2011	XII '2012	(405.000)	11,94	II faza	8.304	(34)
Futures CER	I '2011	XII '2012	515.000	11,07	II faza	-	(15.573)
RAZEM						8.304	(15.607)

Pozycja całkowita (w tonach) w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA			Pozycja CER		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(520.169)	-	(520.169)	-	620.000	620.000
III faza (2013-2020)	(363.376)	523.000	159.624	-	-	-

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa LOTOS S.A. posiadała również otwarte transakcje futures CER, które nie zostały uwzględnione w tabeli zawierającej zestawienie otwartych transakcji, natomiast widnieją w tabeli przedstawiającej pozycję całkowitą. Transakcje futures CER zostały zwarte na zakup 620.000 uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) i posiadają termin rozliczenia w marcu 2013 roku. W związku z faktem, iż Grupa LOTOS S.A. zamierza dokonać rozliczenia tych transakcji poprzez dostawę fizyczną, transakcje te nie zostały wycenione i została zawiązana rezerwa na pokrycie kosztu związanego z tym zakupem.

Pozycja całkowita (w tonach) w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA			Pozycja CER		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(133.535)	(405.000)	(538.535)	17.873	515.000	532.873

Informacje na temat średniorocznych limitów uprawnień przyznanych na poszczególne lata zaprezentowano w Nocie 32 Dodatkowych informacji i objaśnień.

30.2.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiadała kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) („EUA”- Emissions Unit Allowance) wycenione w wartości godziwej.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku na ryzyko zmiany cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) przy założeniu zmiany stopy procentowej o 10% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012			31 grudnia 2011		
	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa		Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
		+10%	-10%		+10%	-10%
Aktywa finansowe	-	-	-	8.304	(1.261)	1.261
Zobowiązania finansowe	(3.787)	1.446	(1.446)	(15.607)	912	(912)
Razem	(3.787)	1.446	(1.446)	(7.303)	(349)	349

30.3 Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.". Horyzont zarządzania ekspozycją jest związany z wprowadzeniem jako stałego elementu planowania w Spółce budżetu rolowanego na 4 kolejne kwartały. Okres ten przyjmuje się jako podstawę do określenia horyzontu zarządzania ekspozycją. Mapa bazowa pozycji walutowych uwzględnia przede wszystkim wolumeny i formuły cenowe na zakup surowców i sprzedaż produktów, inwestycje, kredyty dewizowe oraz wycenę instrumentów pochodnych, i może być korygowana o współczynnik, który odzwierciedla zmienność cen surowców i produktów naftowych. Strategia zakłada kalkulację następujących limitów:

- limit na pozycję transakcyjną (otwarte transakcje walutowe nie mogą zwiększać pozycji bazowej Spółki i nie mogą przekraczać wolumenu pozycji bazowej),
- limit maksymalnej straty oraz płynnościowy wyrażone są jako procent kapitałów własnych Spółki (limit płynnościowy jest kalkulowany w celu ograniczenia ryzyka związanego z nadmierną kumulacją transakcji finansowych w krótkim okresie, które rozliczając się mogą powodować problemy płynnościowe i operacyjne),
- limity na pozycję walutową całkowitą i globalną brutto dla całego okresu zarządzania, jak również dla podokresów.

Na potrzeby kalkulacji limitów wartości kapitałów własnych są aktualizowane co kwartał. Dodatkowo w sytuacji, gdy strata na zarządzaniu ryzykiem przekroczy ustalone progi w celu niedopuszczenia do istotnego przekroczenia limitu maksymalnej straty ustalonej przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. następuje natychmiastowa aktualizacja limitów.

Strategia dopuszcza możliwość konsolidacji zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej.

Waluta USD jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. Z tego też względu uznano, że najwłaściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Pozycja bazowa w walutach to wyodrębnione w procesie identyfikacji ryzyka walutowego wszystkie istotne przepływy pieniężne, których wartość wyrażona w walucie funkcjonalnej Grupy LOTOS S.A. w horyzoncie zarządzania ryzykiem zależy od poziomu kursów walutowych, skorygowane o współczynnik odzwierciedlający malejące z czasem prawdopodobieństwo ich realizacji. Do kalkulacji pozycji bazowej włącza się lokaty i kredyty, a wyłącza transakcje walutowe.

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia się następująco:

Okres	tys. USD	tys. EUR
2013	654.698	(173.187)

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	tys. USD	tys. EUR
2012	468.679	(254.124)

Grupa LOTOS S.A. aktywnie zarządza swoją pozycją walutową, kształtując ją w zależności od przewidywanego rozwoju sytuacji rynkowej.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2012
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiają się następująco:

Typ transakcji	Kupno/sprzedaż	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Para walut (bazowa/zmienna)	Kwota w walucie bazowej (w tys.)	Kurs średnioważony	Kwota w walucie zmiennej (w tys.)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
								Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Spot walutowy	Kupno	XII '2012	I '2013	USD/PLN	54.000	3,0951	(167.135)	234	-
Spot walutowy	Kupno	XII '2012	I '2013	EUR/PLN	1.891	4,0925	(7.739)	-	(10)
Forward walutowy	Kupno	VIII - XII '2012	I - XI '2013	USD/PLN	168.948	3,2465	(548.490)	57	(18.959)
Forward walutowy	Kupno	VIII - XII '2012	I - VII '2013	EUR/USD	146.000	1,2828	(187.289)	17.029	-
Forward walutowy	Sprzedaż	VIII - XII '2012	I - XI '2013	USD/PLN	(324.000)	3,3091	1.072.148	56.132	(1.381)
Forward walutowy	Sprzedaż	XII '2012	I '2013	EUR/PLN	(15.000)	4,0717	61.076	-	(335)
Swap walutowy	Kupno	VIII - XII '2012	I - VII '2013	USD/PLN	74.000	3,2998	(244.185)	-	(12.672)
Swap walutowy	Kupno	XII '2012	I '2013	EUR/PLN	15.500	4,1474	(64.285)	-	(832)
Swap walutowy	Kupno	X - XII '2012	I - VII '2013	EUR/USD	31.610	1,2948	(40.929)	2.478	-
Swap walutowy	Sprzedaż	VIII - XII '2012	I - VII '2013	USD/PLN	(399.500)	3,1968	1.277.122	34.041	(4.529)
RAZEM								109.971	(38.718)

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Typ transakcji	Kupno/sprzedaż	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Para walut (bazowa/zmienna)	Kwota w walucie bazowej (w tys.)	Kurs średnioważony	Kwota w walucie zmiennej (w tys.)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
								Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Forward walutowy	Kupno	VIII - XII '2011	I -VII '2012	EUR/PLN	12.000	4,2133	(50.560)	3.010	-
Forward walutowy	Kupno	V - XII '2011	I -XII '2012	EUR/USD	191.000	1,3501	(257.869)	-	(35.459)
Forward walutowy	Sprzedaż	VIII - XII '2011	II - X '2012	USD/PLN	(206.000)	3,4589	712.553	13.165	(15.031)
Forward walutowy	Sprzedaż	XII '2011	I '2012	EUR/USD	(2.000)	1,2914	2.583	-	(7)
Swap walutowy	Kupno	XII '2011	I '2012	USD/PLN	103.000	3,5158	(362.127)	-	(10.132)
Swap walutowy	Kupno	XII '2011	I - VII '2012	EUR/PLN	28.000	4,6215	(129.402)	-	(4.074)
Swap walutowy	Kupno	V - XII '2011	I '2012	EUR/USD	20.100	1,3535	(27.205)	-	(4.185)
Swap walutowy	Sprzedaż	XII '2011	I '2012	USD/PLN	(72.100)	3,4316	247.418	995	(169)
Swap walutowy	Sprzedaż	XII '2011	I - VII '2012	EUR/PLN	(3.650)	4,4416	16.212	88	-
RAZEM								17.258	(69.057)

W skład wymiany walutowej SWAP wchodzi dwie transakcje, które w niniejszym dokumencie zostały odpowiednio przypisane do pozycji kupna lub sprzedaży w kategorii „Swap walutowy”.

Pozycja całkowita Grupy LOTOS S.A. w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa (w tys. USD)	Transakcyjna (w tys. USD)	Całkowita (w tys. USD)	Bazowa (w tys. EUR)	Transakcyjna (w tys. EUR)	Całkowita (w tys. EUR)
2013	654.698	(654.766)	(68)	(173.187)	180.001	6.814

Pozycja całkowita Grupy LOTOS S.A. w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa (w tys. USD)	Transakcyjna (w tys. USD)	Całkowita (w tys. USD)	Bazowa (w tys. EUR)	Transakcyjna (w tys. EUR)	Całkowita (w tys. EUR)
2012	468.679	(457.601)	11.078	(254.124)	245.450	(8.674)

30.3.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku na ryzyko walutowe Spółki wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 4% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2012	Nota	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
			USD	EUR	USD	EUR
w tysiącach złotych						
Aktywa finansowe		477.257	(70.951)	29.489	70.951	(29.489)
Należności z tytułu dostaw		245.866	9.769	65	(9.769)	(65)
Pochodne instrumenty finansowe	26	121.334	(84.720)	29.022	84.720	(29.022)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		1.049	2	40	(2)	(40)
Pozostałe aktywa finansowe:	17	109.008	3.998	362	(3.998)	(362)
<i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanym</i>		61.281	2.451	-	(2.451)	-
<i>Lokaty</i>		38.676	1.547	-	(1.547)	-
<i>Depozyt zabezpieczający</i>		9.051	-	362	-	(362)
Zobowiązania finansowe		(7.461.263)	(116.845)	(1.994)	116.845	1.994
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		(1.761.738)	(69.850)	(620)	69.850	620
Pozostałe zobowiązania finansowe	28	(56.989)	(714)	(1.565)	714	1.565
Kredyty	25	(5.451.687)	(44.465) ⁽¹⁾	(49)	44.465 ⁽¹⁾	49
Pochodne instrumenty finansowe	26	(190.849)	(1.816)	240	1.816	(240)
Razem		(6.984.006)	(187.796)	27.495	187.796	(27.495)

⁽¹⁾ Z uwzględnieniem efektu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ na inne całkowite dochody (netto) przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o 4% (in plus oraz in minus) potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (176.513) 176.513 tys. zł.

31 grudnia 2011	Nota	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
			USD	EUR	USD	EUR
w tysiącach złotych						
Aktywa finansowe		237.279	(20.964)	2.401	20.964	(2.401)
Należności z tytułu dostaw		134.381	5.300	75	(5.300)	(75)
Pochodne instrumenty finansowe	26	49.300	(27.887)	1.805	27.887	(1.805)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		3.464	3	136	(3)	(136)
Pozostałe aktywa finansowe:	17	50.134	1.620	385	(1.620)	(385)
<i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanym</i>		-	-	-	-	-
<i>Lokaty</i>		40.497	1.620	-	(1.620)	-
<i>Depozyt zabezpieczający</i>		9.637	-	385	-	(385)
Zobowiązania finansowe		(9.076.131)	(239.037)	39.923	239.037	(39.923)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		(2.441.892)	(96.623)	(1.053)	96.623	1.053
Pozostałe zobowiązania finansowe	28	(5.986)	(64)	(175)	64	175
Kredyty	25	(6.371.455)	(102.078) ⁽¹⁾	(11)	102.078 ⁽¹⁾	11
Pochodne instrumenty finansowe	26	(256.798)	(40.272)	41.162	40.272	(41.162)
Razem		(8.838.852)	(260.001)	42.324	260.001	(42.324)

⁽¹⁾ Z uwzględnieniem efektu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ na inne całkowite dochody (netto) przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o 4% (in plus oraz in minus) potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (156.095) 156.095 tys. zł.

30.4 Ryzyko stopy procentowej

Mapa bazowa pozycji w stopie procentowej związana jest z przepływami pieniężnymi, których wysokość zależy od poziomu stóp procentowych w przyszłości, w szczególności wynika z przewidywanego harmonogramu spłat kredytu na finansowanie zapasów oraz finansowanie Programu 10+ i wynikającą z tego wysokością odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Struktura limitów bazuje na współczynniku zabezpieczenia wartości nominalnej pozycji bazowej. W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla subtranszy SACE w ramach kredytu inwestycyjnego na Program 10+, patrz Nota 25 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Z dniem 30 czerwca 2011 roku zgodnie z zapisami umowy na finansowanie Programu 10+ wygasł obowiązek utrzymywania określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej, który dotyczy ryzyka zmiennej stopy LIBOR USD dla kredytu na finansowanie Programu 10+.

Pozycja bazowa w stopie procentowej oznacza wszystkie istotne pozycje zależne od poziomu stóp procentowych, wyodrębnione w procesie identyfikacji ryzyka stopy procentowej.

Pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa w tys. USD	
	2011	2012
2012	(1.864.944)	-
2013	(1.373.687)	(1.757.021)
2014	(1.267.629)	(1.267.629)
2015	(1.143.396)	(1.143.396)
2016	(1.012.073)	(1.012.073)
2017	(876.641)	(876.641)
2018	(728.733)	(728.733)
2019	(562.495)	(562.495)
2020	(395.211)	(395.211)

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka posiada otwarte transakcje zabezpieczające:

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiają się następująco:

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres	Kwota nominalna (w tys. USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Swap procentowy (IRS)	IX '2008 - V '2009	X '2008 - I '2018	600.000	3,33% - 4,22%	Libor 6M	-	(141.756)
Swap procentowy (IRS)	III '2012	I '2015 - I '2019	50.000	2,476%	Libor 3M	-	(6.251)
Swap procentowy (IRS)	IX '2008	I '2009 - I '2013	(100.000)	Libor 6M	4,0%	11.318	-
RAZEM						11.318	(148.007)

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres	Kwota nominalna (w tys. USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Swap procentowy (IRS)	IX '2008 - V '2009	X '2008 - I '2018	600.000	3,33% - 4,22%	Libor 6M	-	(172.134)
Swap procentowy (IRS)	IX '2008	I '2009 - I '2013	(100.000)	Libor 6M	4,0%	23.738	-
RAZEM						23.738	(172.134)

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa (USD)	Kredyty o stałej stopie (USD)	Pozycja transakcyjna (USD)	Depozyty o zmiennej stopie (USD)	Pozycja całkowita (USD)	Współczynnik zabezpieczenia
2012	-	-	-	-	-	-
2013	(1.757.020.833)	376.656.250	200.000.000	72.300.359	(1.108.064.224)	37%
2014	(1.267.628.750)	347.575.625	200.000.000	89.935.408	(630.117.717)	50%
2015	(1.143.396.250)	313.511.875	250.000.000	90.749.801	(489.134.574)	57%
2016	(1.012.072.500)	277.503.750	250.000.000	97.925.778	(386.642.972)	62%
2017	(876.641.250)	240.369.375	250.000.000	98.837.064	(287.434.811)	67%
2018	(728.732.500)	199.813.750	50.000.000	111.555.820	(367.362.930)	50%
2019	(562.495.000)	154.232.500	-	114.607.735	(293.654.765)	48%
2020	(395.211.250)	108.364.375	-	111.076.453	(175.770.422)	56%

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa (USD)	Kredyty o stałej stopie (USD)	Pozycja transakcyjna (USD)	Depozyty o zmiennej stopie (USD)	Pozycja całkowita (USD)	Współczynnik zabezpieczenia
2012	(1.864.943.750)	401.678.125	500.000.000	75.863.870	(887.401.755)	52%
2013	(1.373.687.500)	376.656.250	200.000.000	75.707.285	(721.323.965)	47%
2014	(1.267.628.750)	347.575.625	200.000.000	93.595.493	(626.457.632)	51%
2015	(1.143.396.250)	313.511.875	200.000.000	96.284.191	(533.600.184)	53%
2016	(1.012.072.500)	277.503.750	200.000.000	102.199.230	(432.369.520)	57%
2017	(876.641.250)	240.369.375	200.000.000	102.124.180	(334.147.695)	62%
2018	(728.732.500)	199.813.750	-	113.673.611	(415.245.139)	43%
2019	(562.495.000)	154.232.500	-	115.396.189	(292.866.311)	48%
2020	(395.211.250)	108.364.375	-	111.293.408	(175.553.467)	56%

30.4.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Spółki przy założeniu zmiany stopy procentowej o 0,2% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2012 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
Aktywa finansowe		299.174	575	(575)
Pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾	26	11.318	(1)	1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	2.886	6	(6)
Pozostałe aktywa finansowe:	17	284.970	570	(570)
<i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanym</i>		153.376	307	(307)
<i>Lokaty</i>		122.502	245	(245)
<i>Depozyt zabezpieczający</i>		9.051	18	(18)
<i>Cash pool</i>		41	0	(0)
Zobowiązania finansowe		(5.680.125)	(1.076)	977
Kredyty	25	(5.532.118)	(8.769)	8.769
Pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾	26	(148.007)	7.693	(7.792)
Razem		(5.380.951)	(501)	402

31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
Aktywa finansowe		116.326	(511)	514
Pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾	26	23.738	(696)	699
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	3.598	7	(7)
Pozostałe aktywa finansowe:	17	88.990	178	(178)
<i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanym</i>		750	2	(2)
<i>Lokaty</i>		78.603	157	(157)
<i>Depozyt zabezpieczający</i>		9.637	19	(19)
<i>Cash pool</i>		-	-	-
Zobowiązania finansowe		(6.641.176)	780	(904)
Kredyty	25	(6.469.042)	(10.247)	10.247
Pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾	26	(172.134)	11.027	(11.151)
Razem		(6.524.850)	269	(390)

⁽¹⁾ Swap procentowy (IRS).

30.5 Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie LOTOS S.A. polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych i portfela aktywów i pasywów finansowych, a następnie dopasowywaniu zapadalności aktywów i pasywów, analizie kapitału obrotowego, optymalizacji przepływów w ramach Grupy oraz ścisłej współpracy z obszarami biznesowymi w celu bezpiecznej i efektywnej alokacji posiadanej płynności.

W roku 2012 w Grupie została wdrożona usługa cash-poolingu rzeczywistego dla większości krajowych podmiotów zależnych. Struktura jest na bieżąco zarządzana przez Grupę LOTOS S.A. pod kątem optymalizacji płynności i salda odsetek.

Płynność w horyzoncie budżetowym monitorowana jest w przekroju Grupy na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w okresie średnio - i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Spółka stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych i handlowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości i zróżnicowania dostępnych źródeł finansowania,
- procesy kontroli wewnętrznej oraz efektywność organizacyjna zapewniająca szybkie działanie w warunkach awaryjnych.

Poniżej zaprezentowano informacje o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2012
Dodatkowe informacje i objaśnienia

31 grudnia 2012 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	25	5.099.163	5.364.364	1.059.159	166.232	373.780	1.228.000	2.537.193
Kredyty w rachunku bieżącym	25	432.955	432.955	432.955	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	28	2.161.910	2.161.910	2.161.910	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	28	78.992	78.992	78.992	-	-	-	-
Razem		7.773.020	8.038.221	3.733.016	166.232	373.780	1.228.000	2.537.193

31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	25	6.296.610	6.556.782	122.920	1.568.595	301.927	1.306.763	3.256.577
Kredyty w rachunku bieżącym	25	172.432	172.432	172.432	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	28	2.801.979	2.801.979	2.801.979	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	28	44.009	44.009	44.009	-	-	-	-
Razem		9.315.030	9.575.202	3.141.340	1.568.595	301.927	1.306.763	3.256.577

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2012
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

31 grudnia 2012 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat	
Swap towarowy	26	(292)	(291)	(24)	(267)	-	-	-	
Futures (emisja CO2)		(3.787)	(3.787)	-	(2.494)	(1.293)	-	-	
Forwardy i spoty walutowe		52.767	59.422	68.656	(9.234)	-	-	-	
Swap walutowy		18.486	25.463	23.790	1.673	-	-	-	
Terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)		-	-	-	-	-	-	-	-
Swap procentowy (IRS)		(136.689)	(138.662)	(51.223)	1.543	(19.147)	(50.271)	(19.564)	
Razem		(69.515)	(57.855)	41.199	(8.779)	(20.440)	(50.271)	(19.564)	

31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat	
Swap towarowy	26	-	-	-	-	-	-	-	
Futures (emisja CO2)		(7.303)	(7.303)	-	(7.303)	-	-	-	
Forwardy i spoty walutowe		(34.322)	(26.673)	(37.960)	11.287	-	-	-	
Swap walutowy		(17.477)	(18.946)	(14.358)	(4.588)	-	-	-	
Terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)		-	-	-	-	-	-	-	-
Swap procentowy (IRS)		(148.396)	(151.748)	(40.030)	6.916	(51.999)	(44.272)	(22.363)	
Razem		(207.498)	(204.670)	(92.348)	6.312	(51.999)	(44.272)	(22.363)	

*wartość bilansowa (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych minus ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych) prezentuje wartość godziwą pochodnych instrumentów finansowych.

30.6 Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na kontroli wiarygodności finansowej obecnych i potencjalnych partnerów tych transakcji oraz na monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe, bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Spółka zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej oraz stosuje dywersyfikację instytucji, z którymi współpracuje.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych nie przekraczała wartości 25.619 tys. zł (0,16 % sumy bilansowej Spółki), z kolei na dzień 31 grudnia 2011 roku była to kwota 3.290 tys. zł (0,02% sumy bilansowej Spółki).

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Grupa LOTOS S.A. poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskuje o przyznanie limitów kredytowych procedurze weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie limity. Grupa LOTOS S.A. określa wytyczne w zakresie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów handlowych w celu utrzymywania odpowiednich standardów w zakresie analizy kredytowej oraz bezpieczeństwa operacyjnego procesu w przekroju całej Grupy.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko dla poszczególnych klas aktywów finansowych. Wartości księgowy aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych na dzień kończący okres sprawozdawczy wynosiła:

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Udziały i akcje	16	6.312	6.312
Pochodne instrumenty finansowe	26	121.334	49.300
Należności z tytułu dostaw i usług	17	1.670.509	2.177.238
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	2.886	3.598
Pozostałe aktywa finansowe:	17	285.393	92.884
- <i>Udzielone pożyczki jednostkom powiązanim</i>		153.376	750
- <i>Lokaty</i>		122.502	78.603
- <i>Depozyt zabezpieczający</i>		9.051	9.637
- <i>Cash pool</i>		41	-
- <i>Pozostałe należności</i>		423	3.894
Razem		2.086.434	2.329.332

W ocenie Zarządu, ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość. Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zostały przedstawione w Notach 9.2 i 9.6 oraz 17.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza pod kątem koncentracji ryzyka kredytowego w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 17 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku została przedstawiona w Nocie 17.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

31. Zarządzanie kapitałem

Celem polityki finansowej Grupy LOTOS S.A. jest zapewnienie długoterminowej płynności przy jednoczesnym stosowaniu odpowiedniej dźwigni finansowej, wspomagającej realizację celu nadrzędnego, jakim jest maksymalizacja stopy zwrotu na kapitale przynależnym akcjonariuszom.

Realizacja powyższego celu, dokonuje się poprzez dążenie do osiągnięcia pożądanej struktury finansowania. Grupa LOTOS S.A. monitoruje strukturę finansowania stosując wskaźnik relacji długu do kapitału własnego, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego.

Do zadłużenia netto Spółka wlicza kredyty, pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Kredyty długoterminowe	25	4.069.561	4.786.893
Kredyty krótkoterminowe	25	1.462.557	1.682.149
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	(2.886)	(3.598)
Zadłużenie netto		5.529.232	6.465.444
Kapitał własny razem		7.052.353	5.833.442
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego		0,78	1,11

Monitoring struktury finansowania dokonywany jest w celu zapewnienia realizacji celu ujętego w Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011 - 2015, która zakłada zmniejszenie wielkości zadłużenia i osiągnięcie wskaźnika relacji długu do kapitału własnego na poziomie nieprzekraczającym 0,4 na koniec okresu objętego Strategią.

32. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2012 biorąc pod uwagę limit przyznaných uprawnień na lata 2008-2012 oraz prognozę wielkości emisji dwutlenku węgla (CO₂) w Spółce występował niedobór przyznaných uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) i w związku z powyższym utworzono rezerwę na prawa do emisji w kwocie 910 tys. zł. W 2012 roku Spółka dokonała sprzedaży uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂). Na dzień 31 grudnia 2011 roku biorąc pod uwagę limit przyznaných uprawnień na lata 2008-2012, w Spółce występowała nadwyżka przyznaných uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w stosunku do wielkości emisji dwutlenku węgla (CO₂) i w związku z powyższym w sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy.

Średnioroczne limity przyznaných uprawnień

do emisji dwutlenku węgla (CO₂) 2008 – 2012 (tys. ton)	2008	2009	2010	2011	2012	Razem
Uprawnienia przyznane KPRU ⁽¹⁾	1.138	1.138	1.138	1.138	1.138	5.690
Dodatkowe uprawnienia ⁽²⁾	-	-	143	751	761	1.655
Razem	1.138	1.138	1.281	1.889	1.899	7.345
Rzeczywista emisja dwutlenku węgla (CO ₂) ⁽³⁾	1.135	1.052	1.099	2.005	1.979	7.270

⁽¹⁾ Z dniem 1 lipca 2008 roku Rada Ministrów w drodze rozporządzenia przyjęła Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) na lata 2008 - 2012 we wspólnym systemie handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (CO₂) dla instalacji istniejących i zmieniających (Dz.U. Nr. 202 poz.1248 z dnia 14 listopada 2008 roku). Zgodnie z obowiązującym prawem wyżej wymienione uprawnienia na drugi okres rozliczeniowy (2008 - 2012) zostały rozdzielone bezpłatnie dla wszystkich instalacji objętych systemem handlu emisjami.

⁽²⁾ Zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego z dnia 18 stycznia 2011 roku oraz z dnia 29 lipca 2011 roku Grupie LOTOS S.A. zostały przyznane dodatkowe uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂).

⁽³⁾ Emisja dwutlenku węgla (CO₂) wylczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami oraz zweryfikowana zgodnie z art. 59 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Na lata 2013 - 2020 łączny prognozowany przydział bezpłatnych uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) według projektu złożonego do zatwierdzenia do Komisji Europejskiej wynosi 12.757 tys. ton, w tym na rok 2013 1.611 tys. ton.

Informacje na temat ryzyka cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) zaprezentowano w Nocie 30.2 Dodatkowych informacji i objaśnień.

33. Zobowiązania i aktywa warunkowe

33.1 Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

Pozwem z dnia 18 maja 2001 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosła powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o. Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z dnia 26 września 1996 roku, którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. Zaniechanie praktyk monopolistycznych nakazano Spółce także wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego z dnia 22 października 1997 roku.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2002 roku, oddalił powództwo PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie, w całości uwzględniając zgłoszony przez Spółkę zarzut przedawnienia. Wyrok ten został jednak uchylony w dniu 4 grudnia 2003 roku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku i przekazany do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy. Spółka kwestionowała fakt wystąpienia jakiegokolwiek szkody po stronie PETROECCO JV Sp. z o.o., jej wysokości i istnienia związku przyczynowego pomiędzy praktyką monopolistyczną a szkodą. Po dwóch kolejnych rozprawach, podczas których były przeprowadzane dowody z opinii biegłych, wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 roku powództwo zostało oddalone. W wyniku postępowania apelacyjnego i kasacyjnego prowadzonego z inicjatywy PETROECCO JV Sp. z o.o. w 2007 roku, sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Gdańsku. W następstwie kolejnych rozpraw (w dniach: 3 listopada 2009 roku, 1 października 2010 roku, 6 grudnia 2012 roku, 8 lutego 2013 roku), po przeprowadzeniu dowodu z korzystnej dla Grupy LOTOS S.A. opinii biegłego Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie oraz po wymianie pism procesowych pomiędzy stronami, w dniu 22 lutego 2013 roku Sąd oddalił w całości powództwo PETROECCO J. Sp. z o.o. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego wyrok nie jest jeszcze prawomocny.

Z uwagi na niewielkie ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sprawy Spółka nie tworzyła rezerwy na potencjalne zobowiązania z tego tytułu. Sąd wyrokiem z dnia 22 lutego 2013 roku zasądził na rzecz Grupy LOTOS S.A. 57,6 tys. zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Postępowanie z powództwa Ministra Skarbu Państwa o unieważnienie umowy sprzedaży udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o.

W dniu 3 listopada 2005 roku wpłynął do Grupy LOTOS S.A. pozew wniesiony przez Ministra Skarbu Państwa o unieważnienie umowy z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żegluga Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącej sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tys. zł. W dniu 21 kwietnia 2006 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał wyrok oddalający powództwo w całości. W dniu 27 listopada 2012 roku, po długotrwałym postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym toczącym się z inicjatywy Ministra Skarbu Państwa, którego szczegółowy przebieg każdorazowo opisywano w rocznych sprawozdaniach finansowych, wpłynęło do Grupy LOTOS S.A. postanowienie Sądu o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej Skarbu Państwa do rozpoznania. Umowa z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawarta pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żegluga Morską przedsiębiorstwem państwowym dotycząca sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tys. zł nie została uznana za nieważną. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego sprawa jest zakończona.

Sąd wyrokiem z dnia 23 listopada 2011 roku zasądził na rzecz Grupy LOTOS S.A. 116 tys. zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

33.2 Pozostałe zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa LOTOS S.A. posiadała złożony do Urzędu Celnego w Gdańsku weksel własny in blanco w kwocie 240.000 tys. zł, jako zabezpieczenie akcyzowe ryczałtowe na kwotę 800.000 tys. zł. Zabezpieczenie jest ważne do dnia 19 sierpnia 2013 roku.

34. Informacje o podmiotach powiązanych

34.1 Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Jednostki zależne		
Sprzedaż do jednostek powiązanych	14.800.923	14.630.283
Zakupy od jednostek powiązanych	1.529.602	1.328.210
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	192	10
Zakupy rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	13.914	21.027
Dywidendy od jednostek powiązanych	286.761	239.969
Przychody z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek jednostkom powiązanym	3.198	2.894
Przychody z tytułu pozostałych odsetek	1.257	158
Koszty z tytułu pozostałych odsetek	1.883	1
w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Jednostki zależne		
Należności od jednostek powiązanych	1.150.079	1.730.282
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	184.986	174.784

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość należności z tytułu dostaw i usług od podmiotów powiązanych objętych cesją wynosiła 1.145.388 tys. zł (31 grudnia 2011: 1.727.378 tys. zł).

W roku 2012 i 2011 roku Spółka nie udzieliła poręczeń jednostkom powiązanym.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka nie posiadała udzielonych poręczeń dla jednostek powiązanych.

W 2012 roku Spółka udzieliła jednostkom powiązanim pożyczki w kwocie 218.579 tys. zł, w tym 39.500 tys. USD (w roku 2011: 972 tys. zł).

W 2012 roku jednostki powiązane dokonały spłaty kapitału pożyczek w kwocie 62.282 tys. zł (w roku 2011: 66.100 tys. zł). Wartość nominalna spłaconych pożyczek wynosiła 20.000 tys. USD (w roku 2011: 20.000 tys. USD).

Pożyczki udzielone jednostkom zależnym w roku 2012:

Jednostka powiązana	Termin zawarcia umowy pożyczki	Kwota pożyczki według umowy		Termin spłaty pożyczki	Zabezpieczenie	Warunki finansowe (warunki oprocentowania)
		PLN	Waluta			
LOTOS Exploration and Production Norge AS	22.02.2012	31.635 ⁽¹⁾	10.000 USD	31.01.2013 ⁽²⁾	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową	Oprocentowanie pożyczki w skali roku było zmienne, określone w oparciu o stawkę LIBOR 3M powiększoną o marżę.
	16.03.2012	31.688 ⁽¹⁾	10.000 USD	31.01.2013 ⁽²⁾		
LOTOS Petrobaltic S.A.	29.08.2012	33.081 ⁽¹⁾	10.000 USD	31.07.2013	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową	Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę LIBOR 6M (dla USD) powiększoną o marżę.
	27.09.2012	30.624 ⁽¹⁾	9.500 USD	31.07.2013		
	24.12.2012	92.000	-	31.12.2015	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową	Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę WIBOR 6M powiększoną o marżę.

⁽¹⁾ w przeliczeniu na złote polskie według średniego kursu NBP na dzień zawarcia umowy pożyczki.

⁽²⁾ pożyczka spłacona w całości w dniu 28 grudnia 2012 roku.

Ponadto, w dniu 31 stycznia 2012 roku spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji dokonała spłaty kolejnej części pożyczki w kwocie 650 tys. zł udzielonej w dniu 29 czerwca 2010 roku w kwocie 2.000 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2012 roku spółka dokonała spłaty opisanej pożyczki w łącznej kwocie 1.750 tys. zł. Termin spłaty pozostałej części pożyczki zgodnie z podpisanym kolejnym aneksem z dnia 30 listopada 2012 roku obowiązuje do dnia 31 października 2013 roku.

W 2012 roku podpisano aneksy zmieniające terminy spłaty udzielonych pożyczek spółce LOTOS Gaz S.A. w likwidacji dla następujących umów pożyczek:

- z dnia 8 marca 2011 roku w kwocie 247 tys. zł, z dnia 29 marca 2011 roku w kwocie 352 tys. zł oraz z dnia 5 sierpnia 2011 roku w kwocie 160 tys. zł termin spłaty został ustalony do dnia 31 maja 2013 roku,
- z dnia 26 maja 2011 roku w kwocie 123 tys. zł termin spłaty został ustalony do dnia 31 października 2013 roku,
- z dnia 31 października 2011 roku w kwocie 90 tys. zł termin spłaty został ustalony do dnia 31 sierpnia 2013 roku.

Oprocentowanie pożyczek w skali roku jest stałe, określone w oparciu o stawkę WIBOR 3M powiększoną o marżę.

34.2 Podmiot sprawujący kontrolę nad Spółką

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Skarb Państwa był właścicielem 53,19% akcji Grupy LOTOS S.A. W 2012 roku i 2011 roku nie wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Skarbem Państwa.

34.2.1 Transakcje z jednostkami powiązanimi, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę, współkontrolę lub ma na nie znaczący wpływ

W roku 2012 Grupa LOTOS S.A. przeprowadziła transakcje z podmiotami powiązanimi poprzez Skarb Państwa, których łączna wartość była istotna. Transakcje były przeprowadzone na zasadach rynkowych i związane były z bieżącą działalnością operacyjną Spółki. Transakcje dotyczyły głównie sprzedaży paliw, usług magazynowania oraz zakupu energii, paliw, usług transportowych i magazynowania. W 2012 roku sprzedaż z tytułu ww. transakcji wynosiła 414.171 tys. zł (w roku 2011: 63.746 tys. zł), natomiast zakupy wynosiły 1.225.161 tys. zł (w roku 2011: 846.203 tys. zł).

34.3 Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Zarząd		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), w tym:	1.404	1.261
- <i>wypłacona nagroda roczna</i>	249 ⁽¹⁾	249 ⁽²⁾
Nagrody jubileuszowe	-	-
Świadczenia pracownicze w formie akcji	-	-
Zarząd – jednostki zależne⁽³⁾		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	3.104	2.795
Rada Nadzorcza		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	242	309
Razem wynagrodzenie wypłacone⁽⁴⁾	4.750	4.365

⁽¹⁾ Wypłacone w 2012 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2011.

⁽²⁾ Wypłacone w 2011 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2010.

⁽³⁾ Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu Spółki z tytułu pełnienia funkcji w radach nadzorczych i radzie dyrektorów spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych.

⁽⁴⁾ Wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Spółki, które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

Pozostałe świadczenia pracownicze:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Zarząd		
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych i świadczeń po okresie zatrudnienia	570 ⁽¹⁾	350
Pozostałe krótkoterminowe świadczenia pracownicze w okresie zatrudnienia (nagrada roczna) ⁽²⁾	249	249
Pożyczki i świadczenia o podobnym charakterze	-	-

⁽¹⁾ Wartość zobowiązania uwzględnia zmiany w składzie Zarządu Spółki, które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

⁽²⁾ Zgodnie z ustawą o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tzw. ustawa kominowa).

W roku 2012 oraz 2011 Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących.

34.4 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

Wynagrodzenie wypłacone głównej kadry kierowniczej:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2012	za rok zakończony 31 grudnia 2011
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), w tym:	18.281	19.740
- <i>wypłacona nagroda roczna</i>	4.565 ⁽¹⁾	4.375 ⁽²⁾
Razem wynagrodzenie wypłacone głównej kadry kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu Spółki)	18.281	19.740

⁽¹⁾ Wypłacone w 2012 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2011.

⁽²⁾ Wypłacone w 2011 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2010.

Pozostałe świadczenia pracownicze:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych i świadczeń po okresie zatrudnienia	5.197	5.031
Pozostałe krótkoterminowe świadczenia pracownicze w okresie zatrudnienia (nagroda roczna)	4.731	4.564
Pożyczki i świadczenia o podobnym charakterze	12	21

W roku 2012 oraz 2011 Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze członkom głównej kadry kierowniczej.

34.5 Inne transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

W roku 2012 oraz 2011 Spółka nie zawierała żadnych znaczących transakcji z Członkami Zarządu i Rady Nadzorczej⁽¹⁾, nie udzielała wymienionym osobom żadnych pożyczek, zaliczek, gwarancji, ani żadnych innych umów, czy transakcji o charakterze nierynkowym, bądź o istotnym wpływie na niniejsze sprawozdanie finansowe. W roku 2012 oraz 2011 na podstawie złożonych oświadczeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, Grupa LOTOS S.A. nie uzyskała wiedzy o transakcjach zawartych przez ich małżonków, krewnych lub powinowatych w linii prostej do drugiego stopnia lub związanymi z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli, bądź z innymi osobami, z którymi mają osobiste powiązania ze Spółką lub z podmiotem Grupy Kapitałowej LOTOS.

⁽¹⁾ Z uwzględnieniem zmian w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej.

35. Istotne zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

Nie wystąpiły istotne zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego, które nie zostały odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym za dany okres.

36. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 19 marca 2013 roku.

Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	 Paweł Olechnowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno- Finansowych	 Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobywania	 Zbigniew Paszkowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju	 Marek Sokołowski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu	 Maciej Szozda
Główny Księgowy	 Tomasz Południewski